

San Juan cheja cho'ocojñojañere Diopi ñokʉna ñakʉ tochasi'ea'me

---

Dios Jesucristo'te i'kakʉ ñosi'ere kʉamʉ

1 ¹Ie chʉ'o iphʉro tochasi'e icheja cheja churepara cho'ocojñojañere Dios Jesucristo'te kʉakʉ ñosi'easomʉ, Úcuají Repaʉ neenani Úcuare ñokʉ kʉaa'kʉ chini. Diopi kʉakʉ ñoʉna Jesucristo asa chʉ'ʉ Juan Repaʉ'te cho'oche cho'okaikʉ pa'ichejana ángelni raosi'kʉa'mʉ, Úcuare chʉ'ʉni kʉakʉ ñoa'kʉ chini. ²Dios i'kasi'ere ángelpi rani ñokʉ kʉaʉna asa Úcuare kʉakʉ ie tocha saomʉ chʉ'ʉ mʉsanʉkonare.

³Úcuakʉ'te pāiʉ'te iphʉro tochasi'ere ñakʉ i'kakaikʉ'te re'oja'che i'ljnēja'mʉ. Repaʉ ñakʉ i'kakaiche'te asa chēa cho'onare Úcuachi'a re'oja'che ti'ljnēja'mʉ. Iphʉro tocha kʉasi'e cho'orʉmʉ tī'api'ramʉ.

**Jesucristo'te cuasakuanupʉäre sieterepajoopoä
canare Juan tocha saosi'ere kʉamʉ**

⁴Chʉ'ʉ, Juanpi, mʉsanʉkonare Asia cheja cajoopoä sieterepajoopoä canare Jesucristo'te cuasakuanupʉäre iere chʉ'o tocha saomʉ: Dios irʉmʉ pa'imʉ. Chuta'a cheja cho'omarʉmʉ pa'ikʉasomʉ Repaʉ. Úcuachi'a si'arʉmʉ pa'ikʉmʉ Repaʉ. Úcuají oīʉ re'oja'che cho'okaaʉ mʉsanʉkonare, pojojʉ paapʉ chini. Úcuachi'a Dios Rekocho Repaʉ chʉ'ʉkʉ ñu'isaivʉ ti'ljnēñe'te pa'iʉ re'oja'che Cho'okairekochoji oīʉ re'oja'che cho'okaaʉ mʉsanʉkonare, pojojʉ paapʉ chini. ⁵Úcuachi'a Jesucristo Dios pa'iche chʉ'o Úcuarepa Kʉakʉjí oīʉ cho'okaaʉ mʉsanʉkonare, pojojʉ paapʉ chini. Repaʉ Jesucristo jo'e jū'imaneyañere chareparo jūni vajʉraisi'kʉa'mʉ. Úcuachi'a cheja pa'inare pāi chʉ'ʉnare Úcuankó Aia'mʉ Repaʉ. Repaʉ Jesucristo maini oīʉ mai cu'ache cho'oche'te ro'ikaiʉ jūnisōsil'kʉa'mʉ. ⁶Repaʉ Jesucristo maire Repaʉ chʉ'ʉñe'te cho'ojojʉ na'a pa'isirʉmʉna Repaʉna'me chʉ'ʉjʉ paapʉ chini chēa paamʉ. Úcuachi'a maipi Repaʉ

Puka'kuṇi Dioni phairipāi cho'okaicheja'che cho'okaijū paapū chini jo'kamū Repaū maire. Pāi ūcuauko cuasajū si'arumū cuhamā'ñe re'o-ja'che i'kajū paapū Repaū'te. Ūcuachi'a Repaūji pāi ūcuaukore si'arumū chū'kuṇa paaū. Jā'aja'ñe paaū.

- ⁷ Dios Raosi'ku're Cristo'te pikona'me cajeuna pāi ūcuauko ñajanaa'me,
Repaū'te vanisōsina jojosinajatū'ka.
Pāi si'lachejña pa'ina Repaūni ña kukucajejani rúa oijanaa'me.
iJā'aja'ñe paaū!
- ⁸ Pāi Ūcuaukore Paaku Dios, Peore Masiū ija'che i'kamū: "Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iū si'arumū pa'iku'mu chū'kuṇa", chiimū. Dios irumujē'e pa'iū chuta'a cheja cho'omarumū pa'ikusomū Repaū. Ūcuachi'a si'arumū pa'iku'mu Repaū.

Jesucristo'te vajūchūache ñoku'te ñasi'ere kuamū

⁹ Chū'kuṇa, Juan, mūsanukona Cuasakuṇa'te Jesucristo'te cuasakujeku mua-chū'kuṇa. Mūsanukonare Jesucristoni cuasajuna cu'ache til'jñeñeja'ñe chū'kuṇre ūcuaja'che Repaū'te cuasakujekuna ūcuaja'che ti'jñesi'ku'a'mu. Maire Paaku Jesucristo cho'okaimū maire, cu'ache til'jñecojñonijē'e Repaū'te cuasache'te ūhasōmanea'ju chini. Aperumū chū'kuṇpi Dios chū'ore chū'vaku Jesucristo pa'iche'te kuakuna asa pāi chū'kuṇre chēa, pāi peojuupona Patmos juupona sa jo'kasōsinaa'me. ¹⁰ Sa jo'karena pa'iū puaumucusena Dios Rekochoji cho'okuna chū'kuṇcho'jepi pāi i'kache trompetavu juhijuna rúa asocheja'che rúa i'kache'te asasi'ku'a'mu chū'kuṇ. ¹¹ Chū'kuṇre i'kache ija'che chiiche'te asasi'ku'a'mu chū'kuṇ: "Chuta'a cheja cho'omarumujē'e pa'iū si'arumū pa'iku'mu chū'kuṇ. Mu'kuṇ najañe utija'okorovuna tocha Asia cheja cajoopoā sieterapajoopoā canani Jesucristo'te cuasakuanupuare saoju'kuṇ, Efeso vu'eojoo po canare, Esmirna vu'eojoo po canare, Pérgamo vu'eojoo po canare, Tiatira vu'eojoo po canare, Sardis vu'eojoo po canare, Filadelfia vu'eojoo po canana'me Laodicea vu'eojoo po canare", chiiche'te.

¹² Jā'aja'ñe i'kauna asa chū'kuṇre i'kasi'kuṇni ñara chini churisi'ku'a'mu chū'kuṇ. Churi ñato pachokuripi cho'osisaivuā uñoā pa'isiaivuāpi sieterapaisivuā nukasí'ku'a'mu. ¹³ Ūcuaja'che repasaivuā chenevuna Jesucristo'te Dios Raosi'ku're maija'iū nuakakuna ñasi'ku'a'mu chū'kuṇ. Kāa cū'achajata'ka repacuecho pa'ikāa ju'ikuji ã'capu pachokurime'te tūisi'ku'a'mu Repaū. ¹⁴ Repaū raña oveja rañaja'ñe poja'isi'ku'a'mu. Ūcuaja'che nieve poja'icheja'che pojaraña paasi'ku'a'mu. Repaū ñakocañ toaja'che ñosi'ku'a'mu chū'kuṇre. ¹⁵ Repaū cū'a pachocuna toana pojuña ko'sija'icheja'che ko'sijacū'a paasi'ku'a'mu Repaū. Ūcuachi'a, Repaū i'kache okopi chā'iū asocheja'che asosi'ku'a'mu chū'kuṇre. ¹⁶ Repaū ujajūtire ma'jñoko siete-repanare cājisi'ku'a'mu. Ūcuachi'a Repaū chū'opoji va'ti ka'chakāl'jño

jéjusúva'tipi etasi'kua'mu. Repau chia ūcuachi'a re'o pa'iuna ūsua rúa miakü ko'sija'icheja'che rúa ko'sijachia ñosi'kua'mu chü'ure.

¹⁷Repañi ña júnisōsi'kua'che repau ti'jñeñena tāsi'kua'mu chü'ua. Tāni ūhiuna چajütpi jakü ija'che i'kasi'kua'mu repau chü'ure: "Vajchumanejü'ua Chuta'a cheja cho'omarumüjë'e pa'iü si'arumü pa'ikü'mu chü'ua. ¹⁸Ai pa'ikü'mu chü'ua. Júnisōsi'kua'ta'ni vajurani pa'iü si'arumü pa'ijachere pa'ikü'mu chü'ua. Chü'ure llavemaka paaküja'che pa'iuna pāire jūlisina pa'ichejana chü'ua saoñato chü'ure'omu. Úseñato ūsere'omu. ¹⁹Mu'ua ñasi'e chura cho'ocojñoñena'me cho'je cho'ocojñojañe peore tochajü'ua. ²⁰Mu'ua ñasi'e pa'iche chü'uchi'a masiche'te mu'üpi masia'kü chini kaja'mu chü'ua mu'ure, chü'ua چajütpi cäjisi'e ma'jñoko pa'ichena'me ñoñoä pa'isaivüä pachokuripi cho'osisaivüä pa'iche. Ma'jñoko sieterepana mu'ua ñasina Jesucristo'te cuasakuanupüä sieterepajoopoä canare chü'unnaja'ñea'me. Úcuachi'a ñoñoä pa'isaivüä sieterepasaivüä mu'ua ñasi'e Jesucristo'te cuasakuanupüä sieterepajoopoä canaja'ñea'me", chiisi'kua'mu Repau chü'ure.

*Sieterepajoopoä pa'inare Jesucristo'te
cuasakuanupüäre tocha saosi'ere kuamü*

Efeso vu'ejoopo canare chü'o tocha saosi'ea'me

2 ¹Úcuarumü Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chü'ure. "Efeso vu'ejoopo canare chü'ure cuasakuanupü chü'ükü'te ija'chere tocha saojü'ua mu'ua", chiisi'kua'mu.

Chü'ua ñoñoä pa'isaivüä sieterepasaivüä chenevüji ma'jñoko sieterepanare چajüture cäjiku nüka ku'iküji Jesucristo ija'che i'kamu müssanükona: ²Müssanükona cho'oju pa'iche peore masimu chü'ua. Chü'ua chü'üñe rúa cho'ome müssanükona. Chü'uni cuasajüna müssanükonaare cu'ache ti'jñetojë'e re'oja'che pa'iche ūhasöma'me müssanükona. Úcuachi'a cu'ache cho'onare ja'me pa'icuhenaa'me müssanükona. Úcuachi'a chü'ü chü'o che'chokaimanapi, "Jesucristo'raoñna Repau chü'o che'chonaa'me chuküna", chijüna asani, "¿Úcuanaa'ñea ina? ¿Jorenaa'ñea?", chini cuasa repana pa'iche'te ña masi, "Jorenaa'me ina", chiinaa'me müssanükona.

³Iere masimu chü'ua: Chü'ua chü'üñe cuhamal'ñe cho'oju pa'inaa'me müssanükona. Chü'uni cuasajüna müssanükonaare cu'ache ti'jñetojë'e chü'ua chü'üñe ūhasöma'ñe ūcua cho'oju pa'ime müssanükona. ⁴Jä'ata'ni müssanükona pa'iche iere cuhemü chü'ua: Chü'ure müssanükona apecuasaruü rúa chiisinaa'me. Jä'ata'ni chura ūhasö aperumuü chiisi'ejä'che chiima'me müssanükona chü'ure. ⁵Müssanükona aperumuü chü'ure rúa chiisi'ere cuasajü müssanükona pa'iche saño cu'ache cho'oche'te ūhasö müssanükona aperumuü re'oja'che cho'oju pa'isi'e-

ja'che jo'e cho'oju pa'ijū'u, chū'uni rūa chijju. Jā'ata'ni cho'oma'to chū'u rani mūsanukona uñoā pa'isaivu tħasōja'mu. ⁶ Jā'ata'ni nico-laítapāi cu'ache cho'oche' te chū'u cuhecheja'che ūcuaja'che cuheju re'oja'che cho'onaa'me mūsanukona.

⁷ Chū'ure cuasakuanupħāre Dios Rekocho i'kache asa chēa cho'oħana ūcuauko asa chēajū'u. Dios Rekocho ija'che i'kam: "Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repaħ'te cuasache ūhamanesinare vajħusūkiñu Dios pa'icheja cañu kūisi'lere āuja'mu chū'u", chiim, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Esmirna vu'ejoopo canare chū'o tocha saosi'ea'me

⁸ Ūcuarūmu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chū'ure. "Esmirna vu'ejoopo canare chū'ure cuasakuanupħu chū'uku'te ija'chere tocha saojū'u mu'u", chiisi'kua'mu.

Chuta'a cheja cho'omarūmūjē'e Si'arūmu Pa'ikħiji jūnisō vajħraisi'ku Jesucristo ija'che i'kam chū'u mūsanukonare: ⁹ Mūsanukona cho'oju pa'iche peore masim chū'u. Chū'uni cuasajuna mūsanukonare cu'ache ti'jñeñe masim chū'u. Ūcuachi'a mūsanukona neemajñarū ħekkunapi cuheju tħtesōrena mūsanukona chħovala'na pa'iche masim chū'u. Jā'ata'ni mūsanukona rekoñoā kurina pa'icheja'che karama'ñi re'oja'che pa'ijanaa'me mūsanukona. Ūcuachi'a, "Judío pājjejhu Dios neenaa'me chukuna", chiinapi mūsanukonare cu'ache cutuche masim chū'u. Jā'ata'ni vati chū'uñechi'a cho'onajeju repaħ neenaa'me repana.

¹⁰ Mūsanukonare cu'ache ti'jñejañere cuasani vajħuchħumanejū'u. Asarepjū'u. Mūsanukonare vati chū'ure cuasache' te ūhasōalju chini pāipi mūsanukonare pāi chēavu'ena cuaoalju chini chū'ujja'mu. Dieri-paumucuñha cu'ache cho'ocojñoj chħovala'na pa'ijanaa'me mūsanukona. Chū'uni cuasajuna pāi chekku rūmu mūsanukonare vanisōñu chijanaa'me. Jā'ata'ni jā'aja'ñi cho'oto jū'iñete vajħuchħu chū'ure cuasache ūhasōmanejū'u mūsanukona. Chū'ure cuasache ūhasōmaneru Dios pa'ichejare ai sani paapu chini jo'kaja'mu chū'u mūsanukonare.

¹¹ Chū'ure cuasakuanupħāre Dios Rekocho i'kache asa chēa cho'oħana ūcuauko asa chēajū'u. Dios Rekocho ija'che kuaħ: "Mūsanukona Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repaħ'te cuasache' te ūhasōmaneni vati toa saimanejanaa'me", chiim, chiisi'kua'mu Jesucristo.

Pérgamo vu'ejoopo canare chū'o tocha saosi'ea'me

¹² Ūcuarūmu Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu chū'ure. "Pérgamo vu'ejoopo canare chū'ure cuasakuanupħu chū'uku'te ija'chere tocha saojū'u mu'u", chiisi'kua'mu.

Repau chu'opo'te va'ti ka'chakājñó jújusuva'ti Paakuji Jesucristo ija'che i'kamu chu'u musanukonare: ¹³ Musanukonare cho'oju pa'i-iche peore masimu chu'u. Vati ai chu'ucojñona pa'ijoopo pa'inata'ni chu'ure cuasache ûhasõma'ñe ûcuua cuasaju pa'inaa'me musanukonare. Úcuachi'i chu'una repau chu'une cho'ona chu'u pa'i-iche masi kuakaiku'te Antipare vanisoñe ñasinata'ni chu'ure cuasache ûhasõmanesina'a'me musanukonare. ¹⁴ Já'ata'n'i musanukonare pa'i-iche iere cuhemu chu'u: Musanukonare ja'me pa'ina te'ena aperumu pa'isi'ku Balaam chu'vasi'eja'che chu'vana chu'vache ûhacuhena pa'ime. Aperumu repau Balaam Israelpáire cacu'oa'ku chini Bala'te rua chu'vaasomu. Chu'vaasna asa repau Balac Israelpáire cacu'ora chini, "Rupu túosiva'nare, Dioa'mu iku, chiicojñonare ñisisi'ë ãu ãiju pa'iju'u. Úcuachi'i p*p*ai ûcuauanare ja'me k*k*aiju pa'iju'u", chiiu rua chu'vaasomu, repanani cacu'orepara chini.

¹⁵ Úcuachi'i musanukonare ja'me pa'ina te'ena nicolaítapái chu'vache ûhacuhena pa'ime. ¹⁶ Já'ajekuna repana chu'vache'te ûhasõ Dioni cuasaju jovoju'ku. Já'aja'ñe cho'oma'to jmamakaru pa'isirumuna musanukonare pa'i-ichejana sani chu'u chu'opo etava'tipi cu'ache cho'oju'u chu'u repanare.

¹⁷ Chu'ure cuasakuanupáre Dios Rekocho i'kache asa chu'ouana ûcuauko asa chu'eju'u. Dios Rekocho ija'che i'kamu: "Jesucristoni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni Repau'te cuasache ûhamanesinare chu'u cuuauumu chave paache manacaáre ãuja'mu chu'u. Úcuachi'i catapá pojapáre repana mami mamare tochasiure te'epuâchi'i ñisia'mu chu'u repanare. Repana mami mama te'euje'e masimanejana'a'me. Catapu koosi'kuuchi'i masija'mu", chiimu, chiisi'ku'a'mu Jesucristo.

Tiatira vu'ejoopo canare chu'o tocha saosi'ea'me

¹⁸ Úcuauumu Jesucristo jo'e i'kasi'ku'a'mu chu'ure. "Tiatira vu'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupu chu'uku'te ija'chere tocha saoju'u mu'ku", chiisi'ku'a'mu.

Nákocaá toñaja'ñe Paakuji chu'u c*ü*'a pachocuuna toana pojuna ko'-sija'icheja'che ko'sijacu'a Paakuji Dios Mamaku*u* ija'che i'kamu chu'u musanukonare: ¹⁹ Musanukonare cho'oju pa'i-iche peore masimu chu'u. Chu'uni chiiu cuasame musanukonare. Úcuachi'i chu'ure cuasanare oiju re'oja'che cho'okaina'a'me musanukonare. Chu'uni cuasajuna cu'ache ti'jñetojé chu'ure cuasache ûhasõmanaa'me musanukonare. Musanukonare mama cuasarumu cho'osi'e na'a rua re'oja'che cho'oju pa'ime chura. ²⁰ Já'ata'n'i musanukonare pa'i-iche iere cuhemu chu'u: Jezabel cu'ache chu'vache musanukonare ñsema'ñere. "Dios chu'o

kuako'mo chu'u", chiiko'mo repao. Jā'ata'ni musanukonare chu'u neenare cu'ache'te chu'vako te'enare cacu'osõmo repao. Úcuaoji chu'vakona asa chēa re'oja'che pa'iche ūhasõ pāi ūcuauanare ja'me kāiju pa'ime repana. Úcuachi'a rupu tūosiva'nare, "Dioa'mu iku", chiicojñova'nare jo'kasi'e āu āiju pa'ime repana.

21 Repao cu'ache cho'oche'te ūhasõ re'oja'che paao chini chuta'a cu'ache cho'oma'ñe cha'amu chu'u repao'te. Jā'ata'ni chuta'a ūcuauanare ja'me kāine ūhasõma'mo repao. 22 Jā'ajekuna repao'te ravu cho'oja'mu chu'u. Repao'te ja'me kāinare ūcuachi'a repanapi cu'a cho'oche'te ūhasõma'to rua cu'ache tījñe'ñe cho'oja'mu chu'u repanare. 23 Repao mamachii ūcuachi'a vanisõja'mu chu'u. Chu'upi jā'aja'ñe cho'oñna asani chu'ure cuasakuanupu ūcuauko chu'u pāi ūcuauko cuasachena'me repana rekoñoā pa'iche peore masiche masijanaa'me. Úcuachi'a musanukonare te'enarechi'a re'oja'che cho'o-si'enamu cu'ache cho'osi'e ro'iche chu'uja'mu chu'u. 24 Musanukonra Tiatira vu'ejoopo cana te'ena repao cu'ache chu'uvache asacuhena pa'ime. Úcuachi'a, "Vati ai te'eñ masiche'te che'chonaa'me chukuna", chiina chu'uvache asañu chiima'ñe pa'inaa'me musanukonra. Cheke na'a rua cho'ovesache chu'uvama'mu chu'u. 25 Jā'ata'ni, "Musanukonra chu'ure cuasache ūhasõma'ñe chu'u jo'e rairumujatu'ka cuasaju pa'iju'u", chiu chu'uvamu chu'u.

26 Musanukonapi cu'ache che'chona chu'uvache'te asa cho'oma'ñe chu'u chu'uñechi'a jūnisiõrumujatu'ka ūhasõma'ñe cho'oru pāi si'achejña pa'linare chu'uñe'te jo'kaja'mu chu'u musanukonare. 27 Chu'ure Ja'ku pāire chu'uka'ku chini jo'kasi'eja'che musanukonare pāi si'achejña pa'linani chu'uka'ku chini jo'kaja'mu chu'u. Dios chu'o aperumu tocha jo'kasi'e musanukonra chu'ucho'oja'chere ija'che kuamu:

Paire chu'ure repanare cuhenare cu'ache chu'ujanaa'me repana, chiimu. 28 Úcuachi'a chu'u pa'icheja si'arumu sani pa'ijachena'me cheke si'ache re'oja'che ūsija'mu chu'u musanukonare.

29 Chu'ure cuasakuanupure Dios Rekocho i'kache asa chēa cho'oñna ūcuauko asa chēaju'u, chiisi'kuu'mu Dios Mamaku.

Sardis vu'ejoopo canare chu'o tocha saosi'ea'me

3 1 Úcuauko Jesucristo jo'e i'kasi'kuu'mu chu'ure. "Sardis vu'ejoopo canare chu'ure cuasakuanupu chu'uku'te ija'chere tocha saoju'u muu", chiisi'kuu'mu.

Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekocho Paakuji ma'jñoko sie-terepanare Cājikuji Jesucristo ija'che i'kamu chu'u musanukonare: Musanukonra cho'oju pa'iche peore masimu chu'u. Pāi musanukonra

pa'iche ñani, “Dioni cuasajü Repaü chü'üñe cho'onajejü re'oja'che pa'inaa'me ina”, chiime. Jä'ata'ni rekofñoä cu'ache cuasajü pa'i-naa'me müssanükona. ² Jä'ajeküna müssanükona che'chesi'ere Dios chü'üñe'te cavesüma'ñe cho'oju pa'ijü'ü, cu'ache pa'imaneñu chini. Diopi ñato re'oja'che cho'omanaa'me müssanükona. ³ Ücuachi'a müssanükona che'chesi'ere Dios chü'üñe'te cavesüma'ñe cuasajü cu'ache cho'oche'te ühasö aperümu müssanükona cho'osi'eja'che re'oja'chere cho'oju pa'ijü'ü. Müssanükona che'chesi'ere Dios chü'üñe cho'oma'to pöse ñaaü rai cuasomarümuña raicheja'che rani cu'ache cho'oja'mü chü'ü müssanükonare. ⁴ Jä'ata'ni müssanükona te'ena Dios chü'üñe che'chesi'ere cavesüma'ñe ücua cuasajü cho'oju re'oja'che pa'ime. Müssanükona re'oja'che pa'iche ro'i Dios pa'ichejare sani pa'iju käña pojakäñare ju'iju chü'una'me nüka kuhapü chini jo'kaja'mü chü'ü.

⁵ Ücuachi'a chü'uni cuasajü cu'ache cho'ocojñonata'ni chü'ure cuasache ühamanesina Dios pa'ichejare sani pa'iju käña pojakäñare ju'iju pa'ijanaa'me. Ücuachi'a Diona'me pa'ijana cünaümu pa'iphüro utija'ophüro tochasi'e repana mami tünosömaneja'mü chü'ü. Jä'aja'-ñe cho'oma'ñe na'a pa'isirümuña Ja'küna'me Repaü neena ángeles asaju'te, “Chü'ü neenaa'me ina”, chiija'mü chü'ü repanare, chü'ure cuasache ühamanesinare.

⁶ Chü'ure cuasakuanupüäre Dios Rekocho i'kache asa chëa cho'oüana ücuanüko asa chëajü'ü, chiisi'küa'mü Jesucristo.

Filadelfia vü'ejoopo canare chü'o tocha saosi'ea'me

⁷ Ücuarümu Jesucristo jo'e i'kasi'küa'mü chü'ure. “Filadelfia vü'ejoopo canare chü'ure cuasakuanupü chü'ükü'te ija'chere tocha saojü'ü mü'ü”, chiisi'küa'mü.

Chü'ü Jesucristo re'oja'chechi'a Cho'okü jmamakarüjë'e jorema'-küa'mü. Aperümu pa'isi'kü David päi chü'usü'eja'che chü'umasiku'mü chü'ü, David Jojosü'küjekü. Jä'ajeküna chü'üpi chü'üto päiü'te te'eu'te-rejë'e chü'ü chü'üñe üsecu'amü. Ücuachi'a chü'üpi chü'üma'to päiü'te te'eu'terejë'e chü'ücu'amü. Jä'aja'-ñe Pa'iküji Jesucristo ija'che i'kamu chü'ü müssanükonare: ⁸ Müssanükona cho'oju pa'iche peore masimü chü'ü. Asarepajü'ü. Te'eva'nata'ni chü'ü chü'ore asa jachama'ñe pa'iju chü'ure cuasache'te ühasömapüna jatisa'aro vatakaicheja'che cho'okaimü chü'ü müssanükonare, chü'ü chü'üñe'te cho'oju paapü chini. Repasa'aro päiü'te te'eu'terejë'e jeocu'acheja'che chü'ü chü'üñe müssanükona cho'oche päiü'te te'eu'terejë'e üsecu'aja'mü. ⁹ Ücuachi'a vati ai neenapi, “Judío päiijeju Dios neenaa'me chüküna”, chiiju jorenapi müssanükona til'jñeñena ro're ñuapü chini chü'üja'mü chü'ü.

Musankona pa'iche'te ñaj, ro're ñu'ij, "Jesucristo oicojñonaa'me ina", chiji masijanaa'me repana. ¹⁰ Ch'ui musankonare, "Ch'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni ch'ure cuasache ëhasõmanej'ui", chiji ch'usilere jachama'ñe ëcuarepa cho'onajejuna pâi ëcuankore cu'ache ti'jñerum t'i'aru cho'okaja'mu ch'ui musankonare. Reparam t'i'ato pâi ëcuankoko ch'upi repana rekonoana kuauna repana ch'ure masi cuasachena'me cuasama'ñe meñe cuasa masijanaa'me.

¹¹ Cuasarepjui pa'ijui. Na'mi cajeja'mu ch'ui. Musankona che'chesi'e Dios ch'ui ëhasõma'ñe cuasaju cho'oju pa'ijui. Jâ'aja'ñe cho'oni Dios re'oja'che ïsira chiiche koojanaa'me musankona ëhasõmanesi'e ro'i. Jâ'aja'ñe cho'oru te'ej'e tua koosõkaimanejanaa'me musankonare. ¹² Ch'uni cuasaju cu'ache cho'ocojñonata'ni ch'ure cuasache ëhasõmanesinare Dios vu'e catuupu etama'ñe ai pa'icheja'che Repau pa'ichejare ai sani paapu chini jo'kauna repacheja jmamakaruj'e etama'ñe si'arumtui pa'ijanaa'me repana. Dios neenajeju Repau pa'ijoopo Jerusalén mama vu'ejoopo canaa'me ina, chiimtui ch'ui. Dios repajoopo cunaumtapi casoja'mu. Úcuachi'a repanare ch'ui mami mamare ve'oja'mu ch'ui.

¹³ Ch'ure cuasakuanupuare Dios Rekocho i'kache asa chéa cho'oħana ëcuankoko asa chéajui,
chiisi'kua'mu Jesucristo.

Laodicea vu'ejoopo canare ch'ui tocha saosi'ea'me

¹⁴ Úcuarumtui Jesucristo jo'e i'kasi'kua'mu ch'ure. "Laodicea vu'ejoopo canare ch'ure cuasakuanupu ch'ui te ija'chere tocha saojui'mu", chiisi'kua'mu.

Ch'ui Jesucristo ch'ui cho'ora chiiche peore ëcuarepa cho'okui'mu. Úcuachi'a ch'ui ñasi'e jorema'ñe ëcuarepare kuaku'mu ch'ui. Diopi ch'ui kuauna chejana'me pâi peore cho'oasomtui ch'ui. Jâ'aja'ñe Pa'ikuiji Jesucristo ija'che i'kamu ch'ui musankonare: ¹⁵ Musankona cho'oju pa'iche peore masimtui ch'ui. Musankona ch'ure cuasanata'ni masi cuasama'me. Úcuachi'a ch'ure masi cuasamanata'ni musankona ëhasõma'ñe pa'iche masimtui ch'ui. Jâ'ajekuna musankonapi ch'ure chini rha cuasato rha re'ora'amu. Jâ'ata'nui ch'uni masi cuasacuheni ëhasõjui ch'ui chiimtui ch'ui. ¹⁶ Ch'ure cuasache ëhamama'me musankona. Jâ'ata'nui ch'ure rha cuasama'me. Jâ'ajekuna musankonare ch'ure cuasanata'ni masi cuasamanajejuna oko jmajui'ru asuche ûku ña rñocuheku tutusõneja'ñe cuheja'mu ch'ui musankonare.

¹⁷ Ija'che i'kanaa'me musankona: "Pâi kurina karama'ñe paacheja'che chukuna chiiche peore paajui re'oja'che pa'ijuna te'emakaruj'e karama'kua'mu chukuna'te", chiinaa'me. Jâ'aja'ñe i'kanata'ni cu'ache

pa'iju m̄asanukona rekoñoā ñakocaā na'asōsinaja'ñe ch̄ova'na pa'i-ju kāña peova'naja'ñe pa'inaa'me m̄asanukona. Jā'aja'ñe pa'inata'nī m̄asanukona rekoñoā pa'iche vesame. ¹⁸ Jā'ajek̄una m̄asanukonare ija'che ch̄vam̄ ch̄vap̄: M̄asanukona rekoñoāpi pāi kurina karama'ñe pa'icheja'che re'oja'che pañu chini ch̄vuní pachokurija'chere re'oja'chere kooj̄u'. Ūcuachi'a m̄asanukona ca'nivhā kāña peoju ju'imap̄na vajchhache ñosica'nivhāre sacha juñu chini ch̄vuní kāña pojakāñaja'ñere kooj̄u'. Ūcuachi'a m̄asanukona ñakocaā suirijache ūkoja'che ch̄vuní kooj̄u', suirirena ñok̄una ñañu chini. ¹⁹ Ch̄vap̄ chiinare ūcuaukore cu'ache cho'oche'te ûhasō re'oja'che paapu chini r̄ua i'lak̄u cu'ache ti'jñeñe cho'ok̄u'mu ch̄vap̄, repanapi re'oja'che pa'im'a'to. Jā'ajek̄una m̄asanukona ch̄vare jmamacarū cuasaj̄u pa'iche'te ûhasō jo'e ch̄vuní na'a r̄ua cuasaj̄u pa'iju'.

²⁰ Asarepj̄u'. Ch̄vap̄ m̄asanukonare v̄l'ena rani jatisa'aro'te n̄ukaku soicheja'che soīu pa'imu. Jā'aja'ñe ch̄vap̄pi soīuna pāi ūcuaukují asa jatisa'aro vatacheja'che ch̄vuní na'a r̄ua cuasato v̄l'ena kaka p̄u ūcuau'nāme ãu ãiñea'ñe repaū rekocho'te ja'me pa'iñ sāñechi'a pojoju pa'ijanaa'me ch̄ukuna. ²¹ Ch̄vare cuhenare cajejani Ja'k̄u ch̄vuk̄u ñu'isaiv̄ kueñe p̄u ja'me ñu'iu ch̄vuk̄u'mu ch̄vap̄. Ch̄vuní cuasaj̄u cu'ache cho'ocojñonata'ni ch̄vare cuasache ûhasōmanesinare ch̄vap̄ ūcuaja'che repanare ch̄vap̄ ch̄vuk̄u ñu'isaiv̄ kueñe p̄u ñu'iju ch̄vuní me ch̄vap̄ ch̄vuní jo'kaja'mu.

²² Ch̄vare cuasakuanuphāre Dios Rekocho i'kache asa chēa cho'oñana ūcuaukó asa chēaj̄u',
chiisi'kua'mu Jesucristo.

Cūnauñmu cana Diore pojoju re'oja'che i'kache'te k̄uam̄

4 ¹Jā'aja'ñe cho'ocuhasirñmu cūnauñmu ñato jatisa'aro vatasisa'aro pa'isi'kua'mu. Ūcuachi'a aperñmu ch̄vare trompetav̄ juhij̄una asocheja'che r̄ua asoche i'kasi'ku jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: "Ichejana muñij̄u'. Na'a pa'isirñmu til'jñejañere mu'uni ñora", chiisi'kua'mu. ² Reparñmu ch̄vare Dios Rekochoji cho'okaiñna ñak̄u cūnauñmu Repaū pa'icheja pāi ch̄vuní ñu'isaiv̄ Ñu'ik̄uni ñasi'kua'mu ch̄vap̄ Repaū'te Diore. ³ Repaiv̄ ñu'ik̄u jaspe catap̄ā pachoko'sija'icheja'che ko'sija'iu ūcuachi'a cornalina cata maako'sijap̄āja'ñe ko'sija'iu ñosi'kua'mu ch̄vare. Repaū ñu'isaiv̄ ūcuachi'a ma'ñarekov̄u esmeralda cata v̄ijako'sija'icheja'che ko'sija'iv̄jí r̄uhiso'koro pa'isi'kua'mu. ⁴ Ūcuachi'a chek̄usaiv̄v̄ā veinticuatropasaiñmu repasaiv̄ pa'iche r̄uhiso'koro pa'isi'kua'mu. Ūcuasaiv̄v̄āre aina veinticuatropasaiñmu ñu'isinaa'me. Kāña pojakāñare ju'iju tuhivhā pachokurivhāre tuhij̄u ñu'isinaa'me repana ūcuaukó. ⁵ Ūcuachi'a Dios ñu'isaiv̄ r̄u'ichejapi fe'nek̄u r̄ua asoche curusi'kua'mu. Ūcuachi'a repasaiv̄

til'jñeñe'te ƿoñoã pa'isaivñā sieterepasaivñā nukak ƿuk ƿa'isi'kua'mu. Jā'asaivñā sieterepasaivñā Dios Rekochoja'chea'me. ⁶ Úcuachi'a repasavu til'jñeñe'te mar chiaraja'chepi joicuna ko'sija'i ƿetajaiche ñoñeja'ñe pa'isi'kua'mu. Úcuachi'a repasavu rūichejare vajupái ƿcuaka'chapana repana ca'nivñāre si'acaca'nivñā tijñapa cakā'jñona'me cho'je cakā'jño ñakocaã paanapi si'acakā'jño pa'isinaa'me. ⁷ Repana vajupái te'e ƿ león chajia'i ƿa'isi'kua'mu. Chek ƿ toroja'i ƿa'isi'kua'mu. Chek ƿ pāi chia paasi'kua'mu. Jo'e chekupi tao cāva ku'ikujia'i ƿa'isi'kua'mu. ⁸ Repana vajupái kue'chaka te'e seirepakachi'a paasinaa'me. Úcuakare ñakocaã paasinaa'me repana vu'evuña'me sē'sevuña. Úcuachi'a jmamakarujé'e cuhamáñe umucusena'me ñami ija'che i'kaj ƿa'isi'kua'me repana:

Re'oku'mu Dios.

Re'oku'mu Dios.

Re'oku'mu Dios.

Peore Masiu'mu Repau.

Irumujé'e pa'i ƿchuta'a cheja cho'omarumujé'e pa'iku'mu Repau.

Úcuachi'a si'arumu pa'iku'mu Repau,
chiiju ƿa'isi'kua'me repana.

⁹⁻¹⁰ Repau'te Diore Si'arumu Pa'iku'te ñu'isaivu ñu'ikuni repana vajupái pojoju re'oja'chere ija'che i'kasinaa'me: "Peore Masiu'mu mu'u. Peore re'oja'che cho'okaikujekuna, 'Re'orepamu', chiime chukuna mu'ure", chisinaa'me. Jā'aja'ñe i'kato aina veinticuatrorepana Dioni pojoju Repau'te til'jñeñe ro're puu ñu'iju ƿcuachejana repana tuhivñā tī'te ûha ija'che i'kasinaa'me:

¹¹ Dios, Chukuna'te Paaku, mu'upi chiiju cho'ouna peore si'ache pa'imu.

Mu'upi cho'oma'to peora'amu jā'a.

Jā'ajekuna pāi ƿcuuanako mu'upni cuasaju pojoju,

"Peore Masiu'mu mu'u.

Peore re'oja'che cho'okaiku'mu.

Peore chü'uku paau", chiiju paapu,
chiisinaa'me repana.

**Utija'korovu chü'o tochasi'e pa'ikororu pa'ichena'me
Jesucristo Ovejachüija'i ƿa'iche'te kuumu**

5 ¹ Úcuarumu chü'u ñato Dios, ñu'isaivu'te ñu'iu Repau ƿajatüre utija'korovu sa'navuna'me sē'sevu chü'o tochasi'e pa'ikorovu'te cajiku ñu'isi'kua'mu. Úcuachi'a repakorovuji koromanea'ku chini je'nasimajñaruña sieterepamajñaruña pa'isi'kua'mu. ² Úcuarumu chü'u ángel'te ruha masiu ni ñasi'kua'mu. Úcuauji ruha ƿjachu'opi, "¿Neipi repakorovu je'nasimajñaruña vato korajanaa'ñe? Ruha Re'okuchi'a cho'och'e'me jā'a", chiisi'kua'mu.

³ Jā'ata'ni repakorovu je'nasimajñarvā vato kora ñamasina te'eñjē'e peosinaa'me cūnañtuna'me chejana'me jū'isina pa'icheja. ⁴ Repakorovu kora ñamasikvni jñaamanerena rúa oiche oisi'kua'mu chv'u. ⁵ Jā'ata'ni aina chv'upi oiuña asa te'eñ chv'ure ija'che i'kasi'kua'mu: "Oimanejñ'upi Judavājñvji apervmtu pa'isi'ku David Jojosí'kupi león chaija'che Pa'likvji Repau'te cuhenare Cajejaisi'kujeku repakorovu je'nasimajñarvā sieterapamajñarvā peore vato kora ñare'omu Repau'te", chiisi'kua'mu.

⁶ Úcuaramu chv'u ñato Dios ñu'isaivu rñicheja vajupáina'me aina pa'i'cheja chenevut'e Jesucristo Dioni ñisju ovejachii Vanisōcojñosi'kujja'iñji vajupraisi'ku pa'isi'kua'mu. E'chosē'ñia sieterapasē'ñia paakvji ñakocaä sieterepañakocaä paasi'kua'mu Repau. Repau ñakocaä sieterepañakocaä Dios Rekocho re'oja'che Cho'okairekochoji cheja si'achejña saocojñosirekochoja'chea'me. ⁷ Úcuaramu Repau Ovejachiija'iñia sani repasaivu Ñu'iku Dios ujajutu cajikorovu utija'okorovu koosi'kua'mu. ⁸ Jā'aja'ñe repakorovu'te koouna ña vajupái úcuaka'chapanana'me aina veinticuatroredpana Ovejachiija'iñ Jesucristo ti'jñeñena tāni pñu ro're ñu'isinaa'me. Repana úcuanuko arpavuäna'me coparo'rovaä pachokuriro'rovaäpi vi'toma'ñia timusiro'rovaäre cajisinaa'me. Repa vi'toma'ñia Dios neena Repau'te sëeñea'ñealme. ⁹ Ro're ñu'iju uja mamare ija'che ujasinaa'me repana:

Chuenisōsi'kua'mu mu'upi.

Chuenisō mu'upi chiepi pñi cu'ache cho'oche ro'ikaisi'kua'mu mu'upi, pñi si'achejña pa'inana'me si'ache chv'o i'kanana'me si'avaju

Dios neenachi'a paapu chini.

Jā'aja'ñe cho'osi'kujekuna ikorovu je'nasimajñarvā vato ñare'omu mu'ure.

¹⁰ Úcuachi'a mu'upi jo'kauna mu'upi neena, phairipai Diore cho'okai'cheja'che cho'okajju pa'ijanaa'me.

Úcuachi'a chejare pa'iju pñaire chekunani chv'upu pa'ijanaa'me repana,

chiju ujasinaa'me repana.

¹¹ Jā'a cho'ocuhasirumu ñato Dios ñu'isaivu rñicheja vajupáina'me aina pa'ichejare si'acakñjño ángeles jairepanukojeju kuëkuecu'anuko pa'iju repana i'kache chv'o asasi'kua'mu chv'u. ¹² Rúa ujachv'opi ija'che i'kasinaa'me repana:

Iku're Jesucristo'te ovejachiiiva'upi cho'ocojñoñea'ñe pñi úcuanuko cu'ache cho'oche te ro'ikasa chini chueni jñuni ro'ikaisi'kujekuna

pñi úcuanuko Repauñi pojoju ija'che i'kajanaa'me:

"Peore si'ache re'oja'che chv'upu paaku'mu mu'upi.

Peore masiku'mu.

Mu'ure cuasaju vajuchuñaa'me chukuna.

Mu'ut cho'ora chiiche peore cho'omasiku'mu mu'ut.

Pai ūcuauko mu'unni pojoju re'oja'che i'kaju paapu", chijanaa'me, chiisinaa'me repana.

¹³ Jā'a cho'ocuhasirumu jo'e chekere ñaku Dios cho'osina ūcuauko, canaumu pa'inana'me cheja pa'inana'me jūnisōsina pa'icheja canana'me chiacha pa'iva'na i'kachu'ore ija'che i'kache'te asasi'ku'mu ch'u'ut:

Diore ūu'isaiyu ūu'iku'te pāi ūcuauko pojoju si'arumu ija'che
re'oja'che i'kaju paapu,

Ovejachīja'iut'e Jesucristo'te ūcuachi'a:

"Pāi ūcuauko musanukonare cuasaju vajupchua'ju.

Peore masiju, peore ch'u'una'a'me musanukona", chiju paapu, chiisinaa'me. ¹⁴ Jā'aja'ñe i'karena asa vajupái, "Jā'aja'ñe paaú", chiisinaa'me. Ainapi ro're puu ūu'iju Diore Si'arumu Pa'ikuni pojosinaa'me.

**Utija'okorovu sieterepamajña je'nasi'e
pa'ikorovu vato ñasi'ere kuamu**

6 ¹ Ūcuaramu ch'u'ut ñato Ovejachīja'iut'e Jesucristo utija'okorovu je'na-simajñarua te'emaka vatosi'ku'mu. Vatoyna vajupái te'e'u, "Raijū'ut", chiisi'ku'a'mu ch'u're. Repau i'kache oko curucheja'che asosi'ku'mu ch'u're. ² Jā'aja'ñe i'kauna asa kavacho'te poja'iunni ñasi'ku'mu ch'u'ut. Repava'ure tuhiku saocupupu cājisí'ku'a'mu. Ūcuaramu kavacho'te tuhiku repau ñato tuhivu'te ñirena sanisōsi'ku'a'mu, repau'te cuhenani cavaku cajejasa chini.

³ Ūcuaramu Repau Jesucristo chekumakare vatoyna vajupái cheku ch'u're, "Raijū'ut", chiiche asasi'ku'a'mu ch'u'ut. ⁴ Jā'aja'ñe i'kauna asa ñato cheku kavacho maaja'iiji raisi'ku'a'mu. Rakuna Dios repau'te tuhiku raisi'ku're cu'ache cho'omasiche'te jo'kasi'ku'a'mu, pāire repana sāñeichi'a re'oja'che pa'iche'te sani ñsekuna, repanapi cavaju sāñeichi'a vanisōa'ju chini. Ūcuachi'a Dios repau'te va'ti rúa ujava'tire ñisisi'ku'a'mu.

⁵ Ūcuaramu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatoyna vajupái cheku ch'u're, "Raijū'ut", chiiche'te asa kavacho'te chija'iunni ñasi'ku'a'mu ch'u'ut. Repava'ure tuhiku ruesomaka cājisí'ku'a'mu. ⁶ Ūcuaramu ch'u'ut vajupái ūcuaka'chapana pa'icheja cheneviji ch'u'o i'kache asasi'ku'a'mu, ija'che chiiche'te: "Áu jmarepanukorujeku rúa ro'imu. Denario kuri te'ere'reva te'eumucuse cho'oche cho'o koochenukoru trigo te'lekilo ro'imu. Cebada chotekilo ūcuajanuko ro'imu. Jā'amajñarua're rüarepa ro'iche'te kooto kurire si'asōrena u'chape'eje'e conoje'e koocu'aja'mu pāi."

⁷ Ūcuaramu Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatoyna vajupái jo'e cheku ch'u're, "Raijū'ut", chiiche asasi'ku'a'mu ch'u'ut. ⁸ Jā'aja'ñe i'kauna asa ñato kavacho pachojajñuriji raisi'ku'a'mu. Repau'te tuhiku mami, "Jūnisōñe", ve'lesi'ku'a'mu. Repau cho'jepi cheku raisi'ku'a'mu. Repau mami, "Jūnisōsina

pa'icheja", ve'esi'kua'mu. Ratena Dios repanare ija'che cho'omasiche'te chū'p jo'kasi'kua'mu: "Cheja pa'inare pāi jainukore sani vanisōjū'p m̄sanukona. Chekunare Jainukore valjñapi vanisōjū'u. Chekunare ñucuhana jūnisōajū chini repana ñu kūñe'te ñejejū'p. Chekunare ravu cho'oju'p, ravuna jūnisōajū. Jo'e chekunare cu'ava'napi kokaneejū kūku vēasōñe chū'pju'p." Jā'aja'ñe cho'omasiche'te chū'p jo'kasi'kua'mu Dios repanare.

⁹ Úcuarum Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatoúna ñakü Dios chū'p chū'vajü Jesucristo pa'iche kua'jü chuenisōsina rekoñoñare ñasi'kua'mu chū'p. Diore ñsimajñarüä tuo uoko'a vu'evu'te pa'isi'kua'mu repana rekoñoñ. ¹⁰ Úcuarum repana Dios chū'p kua'jü chuenisōsina ñjachü'opi ija'che i'kasinaa'me Repau'te: "Dios, Peore Chū'akü, rúa re'okü'mu mu'p. Mu'p cho'ora chiiche ñcuarepa cho'oku'p. ¿Jeerumü mu'p, chukuna'te vanisōsinare repana cho'osi'e ro'iche chū'pja'p, chukuna'te vanisōsi'ere ro'ia'ju chini?", chiisinaa'me repana. ¹¹ Chitená Dios repanare ñcuantukore kāña pojakañapi ñjacueññare ñisi'kua'mu. Ñsicuha repanare i'kasi'kua'mu Repau. "M̄sanukona Jesúz neenajeju Repauñi cuasajü chuenisōsileja'che chekuna Repau'te cuasana ñcuaja'che chuenisōñanaa'me. Jmamakaruchi'a oima'ñe cha'ajü'p m̄sanukona, repana chuenisō m̄sanukonana'me chi'irumüjatü'ka", chiisi'kua'mu.

¹² Úcuarum Repau Jesucristo jo'e chekumakare vatoúna ñakü cheja rúa pi'ruchejare ñasi'kua'mu chū'p. Jā'aja'ñe pi'rukuna kāa chijakāaja'ñe chija'iñ ñosi'kua'mu ñesü. Pāimiau ñcuachi'a peore si'acaku chieja'che maaja'iñ ñosi'kua'mu. ¹³ Jā'a cho'oto ma'jñoko higora'puruñä vñjara'puruñä ruarepa tutakuna tuã'tuacheja'che cumpañu'pi chejana tuã'tuasinaa'me. ¹⁴ Cumpañu ñcuachi'a utija'ova ca'nesōñea'ñe si'asosí'kua'mu. Ñcuachi'a aiküñña si'acaku-jña juupoña'me peore rupu tñichejñana kñocojñosi'kua'mu. ¹⁵ Jā'a cho'oto cheja pa'ina, pāi jainukore chū'una, chekuna pāi chū'unnana'me sōtaopai chū'unnana'me kurinana'me kokanana'me cho'oché'te rupu cho'okaapu chini chēa paacojñova'nana'me chekuna paacojñomana ñcuantuko aiküñña caripañ cacojñana vajuchüjü kaka katisosinaa'me. Chekuna te'ena repaküñña vu'evu'pa'ipuñä catapuñä vu'evuna katisosinaa'me. ¹⁶ Jā'aja'ñe katisó aiküñña'me catapuñare ija'che i'kasinaa'me repana: "Chukuna katisichejña ti'jñeñe ñaña tuã'tua ta'pisójü'p, Diopi Repau ñu'isaivjü ñu'iñ chukuna'te Ñaküji ñama-neal'ku. Ñcuachi'a Ovejachijja'iñji Jesucristoji chukuna'te cu'ache Cho'oja'upi jñaamannea'ku", chiisinaa'me repana. ¹⁷ Dios Repau Mamakuna'me pāi ñcuantukore repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini chū'umucuse tñ'acuhamu. Repaumucuse pāi ñcuantuko repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ijanaa'me.

**Aperumü pa'isi'kü Israel mamachii jojocojñosinani Dios
mami repana chiapuñana tochacojñosinani i'kamü**

7 ¹ Jā'aja'ñe cho'ocuhasirumü ángeles ñcuaka'chapanare cheja si'acaku'jño nukanani ñasi'kua'mu chū'p. Co'covu cakä'ko nukaku

repakā'ko tutache'te ūsesi'kua'mu. Cheku ūripu cakā'ko nukaku ūcuachi'a repakā'ko tutache'te ūsesi'kua'mu. Cheku ūsua mūicheja cakā'ko nukaku repakā'ko tutache'te ūsesi'kua'mu. Jo'e cheku ūsua na'ikā'ko nukaku ūcuachi'a repakā'ko tutache'te ūsesi'kua'mu. Jā'aja'ñe nukajtuta ūsejuna chejana'me mar chiara sē'sevuājē'e tutama si'ache sūki ja'o te'eja'ovajē'e tuta ūsukuemanesi'kua'mu. ² Úcuarumu chekure ángel'te ūsua muichejapi Dios, Si'arumu Pa'iku mamimaka tochasimakare cājiku raiuna ūnasi'kua'mu chu'u. Rani chekunare ángeleva'nare ūcuaka'chapanare chejana'me mar chiara cu'ache cho'oa'ju chini ché'u raocojñosinani ujachu'opi ija'che i'kasikua'mu repau: ³ "Chuta'a chejana'me mar chiara na'me sūkiñuā cu'ache cho'omanejú'u, Dios neenare repana chiapuāna Repau mami chukuna tocha pi'nisirumujatuh'ka."

⁴ Úcuarumu chu'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chu'u: "Repana chiapuāna Dios mami tochacojñosina peore ciento cuarenta y cuatro milrepanaa'me. Aperumu pa'isi'ku Israel mamachii docerepana jojosinaa'me repana. ⁵ Ijanukoa'me repana, Dios mami repana chiapuāna tochacojñosina:

Judá jojosina doce milrepanaa'me.

Rubén jojosina doce milrepanaa'me.

Gad jojosina doce milrepanaa'me.

⁶ Aser jojosina doce milrepanaa'me.

Neftalí jojosina doce milrepanaa'me.

Manasés jojosina doce milrepanaa'me.

⁷ Simeón jojosina doce milrepanaa'me.

Leví jojosina doce milrepanaa'me.

Isacar jojosina doce milrepanaa'me.

⁸ Zabulón jojosina doce milrepanaa'me.

José jojosina doce milrepanaa'me.

Benjamín jojosina doce milrepanaa'me,

repana chiapuāre Dios mami paana", chiiche'te asasi'kua'mu chu'u.

Pái Jainuko pojakāña ju'ina pa'iche'te khamu

⁹ Jā'aja'ñe i'kache asacuhasirumu ūnaku pái si'achejñā canapi tīichu'o-chi'a cutunapi te'eujē'e kuékuecu'anuko Dios ūn'isaivuna'me Ovejachiija'iū Jesucristo pa'icheja ti'jñeñe pa'inani ūnasi'kua'mu chu'u. Kāña pojakāñapi ujacueñoāre ju'iju pūtijoo cājisinaa'me repana. ¹⁰ Úcuarumu ija'che i'kaju ujachu'opi cuisinaa'me repana: "Maire Paaku, ūn'isaivu ūn'iku Diona'me Ovejachiija'iū Jesucristo chēa paame maire, re'loja'che pa'iju vati toana saimanea'ju chini", chiisinaa'me. ¹¹⁻¹² Jā'a cho'oto ángeles ūcuanku Dios ūn'isaivuna'me ainana'me vajupái ūcuaka'chapana pa'icheja rūhiso'koro nukasinaa'me. Nukasinau repasaivu ti'jñeñe ro're puu sime ūn'iju Dioni pojoju ija'che i'kasinaa'me repana:

iJā'aja'ñe paañ!

Maire Paakʉ'te Diore si'arʉmu re'oja'che ija'che i'kajʉ pojoju pañu mai:

“Rúa re'okʉ'mʉ mʉ'ʉ.

Peore masikʉ'mʉ.

Peore re'oja'che cho'okaikʉjekʉna mʉ'ure, Re'orepamʉ”, chii-naa'me chukʉna.

Mʉ'ure cuasaju vajʉchʉnaa'me chukʉna.

Peore chʉ'ukʉ'mʉ mʉ'ʉ.

Mʉ'ʉ cho'ora chiiche peore cho'omasikʉ'mʉ mʉ'ʉ.

iJā'aja'ñe paañ!

chiisinaa'me repana.

13 Úcuarʉmu aina, te'eʉ ija'che s̄eesi'kʉa'mʉ chʉ'ure:

—¿Ina pojakāña ju'ina jeejanaa'ñe? ¿Jeechejapi ina rate? —chiisi'kʉa'-mʉ. 14 Chikʉna, chʉ'ʉ,

—Masimu mʉ'ʉ —chiisi'kʉa'mʉ. Chikʉna repaa ai ija'che i'kasi'kʉa'-mʉ chʉ'ure:

—Pāi úcuanʉkore rúa cu'ache ti'jñerʉmu pa'isinata'ni Diore cuasache ūhasōmanesinajejʉ Ovejachīija'iʉ Jesucristo chiepi kāña meno peokāña choasōñeja'ñe repana rekōñoa cu'ache cho'osi'e tʉnosōcojñosinajejʉ re'o-ja'che pa'ime ina. 15 Jā'aja'ñe pa'inajejʉ Dios pa'ichejare chʉ'ukʉ ūl'isaivʉ ti'ljñeñe'te pa'ljʉ umucujñana'me ūami Repaa'te cho'ocecho cho'okajʉ pa'ime repana. Dios ūl'isaivʉ ūl'ikʉji repanare oiu cu'ache ti'ljñeñe ūsekaija'mʉ. 16-17 Úcuachi'a Dios ūl'isaivʉ ti'ljñeñe Pa'ikʉji Ovejachīija'iʉ Jesucristoji repanare oveja kuiraku cho'oceja'che repanare kuiraja'mʉ. Jā'ajekʉna repanare jo'e ūcuuhameja'mʉ. Úcuachi'a jo'e ūmava'na pa'imanejaa'me repana, Diona'me Jesucristo jā'aja'ñe cho'okatena. Úcuachi'a jo'e okohamaneja'mʉ repanare. Ūsʉʉ asuche jo'e ūujʉ phā'phamanejanaa'me repana —chiisi'kʉa'mʉ repaa.

Je'nasimajña cuhacho camaka vatosi'ena'me
pachokuriro'rova ma'ña pa'iro'rova pa'iche'te kʉamʉ

8 1 Úcuarʉmu Ovejachīija'iʉ Jesucristoji utija'okorovʉ je'nasimajña cuhacho camakare vatoʉna cʉnauム Dios pa'icheja media hora i'kamacheja pa'isi'kʉa'mʉ. 2 Jā'aja'ñe cho'ocuhasirʉmu ángeleva'nare sie-terepanare Dios chʉ'ukʉ ūl'isaivʉ ti'ljñeñe ūkanani ūasi'kʉa'mʉ chʉ'ʉ. ūkajʉ trumpetavʉ te'evʉāchi'a ūsicojñosinaa'me repana. 3-4 Úcuachi'a chekʉre ángel'te pachokuri cʉnaro'rova cajikʉ rani mesako'a ma'ña ūoko'a pachokuri cho'osiko'a ti'ljñeñena canʉkaʉna ūasi'kʉa'mʉ chʉ'ʉ. Canʉka ūkakʉ vi'toma'ñia rúa ūsicojñosi'kʉa'mʉ repaa, ūcuako'ana repa ma'ñare tuo ūokʉna vi'toma'ñapi ūukʉ piko mʉiʉna Dios neena

Repau'te séeñe ma'ña pikona'me Dios pa'ichejana muisi'kua'mu. 5 Úcuarumu repau ángel mesako'a pa'itoa toa mini reparo'rovana timuñe maña chejana pâi pa'ichejana tósi'kua'mu. Tôuna cheja fe'neku rúa asoche curuku pi'rusi'kua'mu.

Trompetavuaa'me

6 Jâ'aja'ñe cho'okuña repana ángeles sieterepana trompetavuā paana juhipi'rasinaa'me.

7 Úcuarumu ángel te'eu charo repau trompetavu juhisí'kua'mu. Jukuña oko rûhicaápi toana'me chie ja'mesicaápi chejana tuâ'tuasi'kua'mu. Tuâ'tuauna chejana'me sûki joopojakâ'ko uusõsi'kua'mu. Tachata'ni peore uusõsi'kua'mu.

8 Úcuarumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavu'te jukuña, aikütija-makapi uumakare mar chiarana su'a ruouña repara chiara joopojakâ'ko chie carûkuna repara chiara pa'iva'na úcuachi'a Jainuko jûnisõsinaa'me. Barcovu Úcuachi'a repara ku'isivuā joopo ñañasõsi'kua'mu.

10 Jâ'a cho'ocuhauña jo'e chekupi ángelpi repau trompetavu'te jukuña چjama'jñoko cûnaumupi چopuja'che ñou uuku tuâ'iu pu'chu chiañaajé'e joopo oko punijé'e joopo tuâ'tuasi'kua'mu. 11 Repau ma'jñoko tuâ'isinaâ chiañaâ pa'ichena'me oko puni oko kaja'che carûnisõsi'kua'mu. Jâ'aja'ñe okopi kaja'iuna pâi Jainuko ûku jûnisõsinaa'me. Repau ma'jñoko mami, "Kaja'chea'me".

12 Jâ'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavu'te jukuña ڦsu miañe joopo chachasõuña chija'isi'kua'mu. Pâimiau Úcuachi'a miañe joopo chachasõ miamanesi'kua'mu. Ma'jñokova'na Úcuachi'a joopo miamanesinaa'me. Jâ'aja'ñe cho'ocojño ڦsu umucuse Úcuaka'chapahora miamanesi'kua'mu. Pâimiau'a me ma'jñoko Úcuachi'a Úcuaka'chapahora ñami miamanesinaa'me.

13 Jâ'a cho'ocuhauña jo'e ñaku tao cûnaumure câva ku'iu چjachu'opi cuiku ija'che i'kakuni asasi'kua'mu chu'u: "iRua cu'ache! iRua cu'ache! Chekuña ángeles chotena repana trompetavuā chuta'a juhimanapi jutu rúa cu'ache til'jñeja'mu pâi cheja pa'inare", chiu cuiisi'kua'mu repau.

9 1 Jâ'aja'ñe cho'ocuhasirumu jo'e chekupi ángelpi repau trompetavu'te jukuña ma'jñoko'te cûnaumupi chejana tuâ'iuna ñasi'kua'mu chu'u. Tuâni llavemakare vati pa'icoje tusojamakare چsicojñosi'kua'mu repau. 2 Repamaka koo Úcuamakapi repacoje jaosi'e tuso vatauña Úcuacoje sa'navauji piko toa چjatoa uuku rúa piko mûñeja'ñe muisi'kua'mu. Pikopi ruarepa mûiuna ڦsuuna'me cûnaumu ta'pisõsi'kua'mu. 3 Jâ'aja'ñe cho'okuña pû'suva'na piko sa'navauji eta chejana cajesinaa'me. Caje pa'iju puniva'na totacheja'che totamasiche jo'kacojñosinaa'me repana pû'su.

⁴ Repanare jā'aja'ñē cho'omasiche jo'kasi'ku ija'che chiiñ chū'jo'kasi'-kua'mu: "U'chana'me sūki cu'ache cho'omanejū'ñ mušanukona. Pāita'ni repana chiaphāre Dios mami tochasi'e peonarechi'a cu'ache cho'ojo'ñ'u.

⁵ Cincorepapāimia pāire asi cho'ojo'ñ pa'l'ijū'ñ. Jā'ata'ni repanare asi cho'o vēasōmanejū'ñ", chiisi'kua'mu repañ. Chikuna repana pū'su punirepa totaju asi cho'ocheja'che pāire asi cho'osinaa'me.

⁶ Jā'aja'ñē cho'ojo'ñna pāi cho'o jūnisōñu chini si'ache cho'onata'ni cho'ote'esinaa'me. Jūnisōñanareta'ni jū'iñe tū'amanesi'kua'mu repanare.

⁷ Repana pū'suva'na kavacho pāi vai saipi'raju care'vacojñosiva'naja'-ñē ñosinaa'me chū'ure. Sijore pachokurivñaja'ñē tuhivñā tuhisinaa'me repana. Chiña pāi chiñaja'ñē paasinaa'me repana. ⁸ Úcuachi'a raña romi rañapaña'ñ paanapi cōji chai cōjija'ñē paasinaa'me repana. ⁹ Repana ã'capñā sōtaopāi asi cho'ocojñoñ'e cuhejuç cunakāña tūñeja'ñē tūisinaa'me repana. Úcuachi'a repana kue'chaka pāuñe, carrosai kavacho jñajñusaipi pāi vai sainu vu'vuñuna asocheja'che asosi'kua'mu. ¹⁰ Repana puni jíkoñoñja'ñē paache cincorepapāimiachi'a pāire asi cho'ore'osi'kua'mu repanare. ¹¹ Repanare pū'suva'nare chū'ku'mu ángel chekunare repacoje pa'inare úcuachi'a chū'ku'mu. Repañ mami "Abadón" chiimñ hebreo chū'o. Griego chū'ota'ni "Apolión" chiimñ repañ mami.

¹² Charo tī'jñeñie cu'a, cho'o caranicuhasi'kua'mu. Jā'ata'ni chuta'a ka'chañoñ jo'e cu'ache tī'jñejañe karamu.

¹³ Úcuarumñ jo'e chekupi ángelpi repañ trompetavu'te jukuna Diore tī'jñeñe rñiko'a Repañ te isimajñarñā ma'ñā tuo uoko'a pachokuriko'acaseñña e'choséñña úcuaka'chapaséñña nuñkachejñapi chū'o i'kache asasi'kua'mu chū'ñ. ¹⁴ Repa chū'o i'kaku ángel'te trompetavu juhisi'kure ija'che i'kasi'kua'mu: "Angeles úcuaka'chapanare chēa Eufrates ujacha chiacha ru'tuvana quēo sucojñosiva'nare jose etojaijū'ñ", chiisi'kua'mu. ¹⁵ Chikuna repañ ángel asa sani repanare jose etosi'kua'mu, pāi Jainukore jñānu vanisõa'ju chini. Repana jā'aja'ñē cho'ojarumñ aperumña care'va jo'kaasomu Dios, repa horana'me repa umucusena'me repa ñsurumñ. ¹⁶ Úcuarumñ chū'ñ ángelevala'nare jose etosirumñ repanare ja'me cho'okajanare sōtaopāi kavacho tuhinare kuékuesinuko ija'che i'kache'te asasi'kua'mu: "Sōtaopāi, kavacho tuhina doscientos millone-repanaa'me", chiiche'te.

¹⁷ Dios ñoñe'te chū'ñ nato repana kavacho tuhina ija'che paasinaa'me: Repana ã'capñā asi cho'ocojñoñ'e cuhejuç cunakāña tūisinaa'me repana. Chekuna maajakñare tūisinaa'me. Chekuna ra'sojakñare, chekuna pachojakñare tūisinaa'me. Kavachova'na úcuachi'a repana sijo león chai sijoya'ñē paasinaa'me. Repana chū'opoäpi toñana'me pikona'me azufre ru'a cu'asücheji etasi'kua'mu. ¹⁸ Kavacho repana chū'opoä etacheji cho-temajñapi cu'acheji pāi Jainukore vanisõsinaa'me toñana'me pikona'me

azufre r̄ua cu'as̄cheji. ¹⁹Repana ch̄'opoā etachena'me repana j̄ikoñoāpi pāi vanisōsinaa'me. Repana j̄ikoñoā aña s̄ijojañiere paaj̄ ūcuañoāpi pāi kūku vēasōsinaa'me repana.

²⁰ Jā'ata'ni pāi chek̄una vanisōcojñomanesina repana cu'ache cho'ojoñ pa'iche ūcua ūhamanesinaa'me. Ūcuachi'a vatire pojoche ūhamanesinaa'me. Ūcuachi'a rup̄ t̄osiva'nare, "Dioa'mu ik̄", chiicojñova'nare pojoche ūcua ūhamanesinaa'me repana. Repana t̄osiva'na pachokuripi cho'osiva'naa'me. Chek̄urum̄ pokuripi chek̄urum̄ pachoc̄napi chek̄urum̄ catapi chek̄urum̄ s̄ukipi cho'ocojñosiva'naa'me repana. Cājo paame repava'na. Jā'ata'ni asamanaa'me. Ñakocañ paame. Jā'ata'ni ñamanaa'me. Ūcuachi'a cū'a paame. Jā'ata'ni ku'ima'me. ²¹ Ūcuachi'a repana vanisōcojñomanesina repana pāi vanisōñe chaina cho'ochena'me repanare pa'imanaare romi ja'me kāij̄ ūcuamanare ja'me kāinen'a'me pōse ñaañe ūcua ūhasōmanesinaa'me repana.

Angel utija'okororu ch̄'o tochasikororu paak̄ cho'osi'ere k̄uam̄

10 ¹Jā'aja'ñe cho'ocuhasirum̄ jo'e chek̄ure ángel'te r̄ua masiñi cūnaum̄pi piko sa'navj̄i cajek̄una ñasi'k̄ua'mu ch̄'u. Repau s̄ijop̄ s̄e'sev̄t'e ma'ñarekov̄ tuhiñ cajesi'k̄ua'mu repau. Repau chia ūsua miañejañe ko'sija'isi'k̄ua'mu; cū'a toaja'che paasi'k̄ua'mu. ² Utija'okororu korasikororu'te cājik̄u caje, repau c̄jacū'ap̄uji mar chiarana tumuk̄u kā'kocū'ap̄u'te chejana tumu canukasi'k̄ua'mu repau. ³ Canuk̄a nukaku león chai r̄ua asoche oicheja'che r̄ua cuik̄u i'kasí'k̄ua'mu repau. Cuik̄u i'kacuhañna oko curucheja'che r̄ua asoche i'kana sieterepana repana ch̄'opi i'kasinaa'me. ⁴ Jā'aja'ñe i'karena asa repana i'kasile utija'ovana tochapi'rasi'k̄ua'mu ch̄'u. Tochapi'rak̄uji cūnaum̄pi ch̄'o ija'che i'kache'te asasi'k̄ua'mu ch̄'u: "Muñ asasi'e chek̄unare k̄uamanej̄u"; ūcuachi'a tochamanej̄u repa", chiiche'te.

⁵ Úcuarum̄ repau ángel ch̄'u ñasi'k̄u mar chiarana'me cheja tumu nukaku repau ujaj̄utu cūnaum̄una muñe ñi'osi'k̄ua'mu. ⁶ Ñu'o nukaku cūnaum̄una'me chejana'me mar chiarana'me repachejña pa'imajñarum̄ si'ache cho'osi'k̄u Dios Si'arum̄ Pa'ik̄u mamire ve'ok̄u ija'che i'kasí'k̄ua'mu repau: "Dios ñak̄u'te ija'che i'kamu ch̄'u: Repau cho'ora chiiche na'a jeerum̄ cha'ache peoja'mu maire, chiim̄ ch̄'u", chiisi'k̄ua'mu repau. ⁷ Angeles seirepana trompetavñā junicuharena jo'e chek̄u juhipi'ratona Dios Repau, "Cho'oj̄a'mu chiisi'e", Repauchi'a masiche'te cho'oj̄a'mu. Aperum̄ Dios Repau ch̄'o k̄uanarechi'a k̄uaasom̄ jā'a.

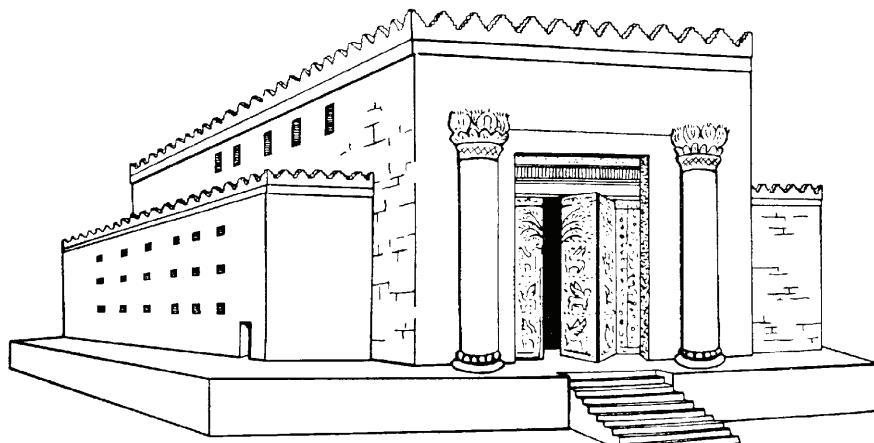
⁸ Úcuarum̄ cūnaum̄pi i'kak̄una ch̄'u asasi'k̄u jo'e ija'che i'kasí'k̄ua'mu ch̄'u're: "Angel'te mar chiarana'me cheja tumu nukaku cājikororu korasikororu s̄eni koojaj̄u", chiisi'k̄ua'mu. ⁹ Chik̄una asa sani, "Utija'okororu ch̄'uni ñsij̄u", chiisi'k̄ua'mu ch̄'u repau'te. Chik̄una ch̄'u're

ija'che i'kasi'kua'mu repau: "Jau. Juma; koo ãnisõju'u ikororu. Ikororu ãnisõru mu'u chu'opo pujija'ñe sãijachu'opo pa'ija'mu mu'ure. Jã'ata'n'i repakororu ãni ruosirumu mu'u catarota'n'i kajacutaro pa'ija'mu mu'ure", chiisi'kua'mu repau chu'ure.

¹⁰ Chikuna, "Jau", chini repakororu ñsiuna koo ãnisõsi'kua'mu chu'u. Ñisõuna chu'u chu'opo pujija'ñe sãijachu'opo pa'isi'kua'mu. Jã'ata'n'i repakororu ãni ruosirumu chu'u cataro kajacutarochi'a caruñisõsi'kua'mu. ¹¹ Ñani pi'nisirumu jo'e chu'o i'kache asasi'kua'mu chu'u, ija'che chiiche'te: "Dios, 'Tja'che cho'oja'mu', chiisi'e pãire jo'e kuaku pa'iju'u". Repau, 'Si'avajupãi si'achejña pa'inare pãi si'ache chu'o cutunana'me pãi chu'unare ija'che cho'oja'mu chu'u, chiisi'ere".

Dios chu'o kuajana Repau saocojñojana cho'ojachere kuamu

11 ¹ Úcuarumu Dios chu'ure vusocho cuasa ñajaño ñisku ija'che i'kasi'kua'mu chu'ure: "Ichopi chu'u vu'ere repa ã'capuña'me repacuecho cuasa ñajaiju'u mu'u. Úcuachi'a repavu'e pa'iko'a chu'ure ñsimajñaru tuo uoko'are cuasa ñaku, chu'ure pojoñu chini repavu'e chil'i pa'inare kuékue ñaju'u. ² Repavu'e ve'se cararipuña'ni cuasa ñamaneju'u. Chu'ure cuhenare jo'kasiraripu'me jã'araripu. Na'a pa'isirumu repana chu'ure cuhena rani chu'u neejoopo Jerusalén vu'ejoopo ñañosõ repajoopo canare chu'e paaju cuarenta y dorepapãimia cu'ache cho'oju pa'ijanaa'me. ³ Reparumu chu'u chu'o kuajanare te'eka'chapanare saoja'mu chu'u, sani pãire chu'u chu'ore kuaju paapu chini. Kãña vukiniokãñare ju'iju chu'u, 'Kuaju', chiisi'ere mil doscientos sesentarepaumucujña kuaju pa'ijanaa'me repana", chiisi'kua'mu Repau chu'ure.

Dios vu'e (Ap 11.1)

⁴ Repana Dios chu'o kuajana Repau peore chu'ku ti'jñeñe nukañuá olivo sukiñuá te'eka'chapañuája'ñea'me. Úcuachi'a uñoñuá pa'isaivuá te'eka'chapasaivuá Dios ti'jñeñe pa'isaivuája'ñea'me repana. ⁵ Pái repanare cuhenapi cu'ache cho'oñu chiito repana chu'opoäpi toa eto repanare peore uñosójanaa'me. Pái úcuauana repanare cu'ache cho'oñu chiina, já'aja'ñiechi'a úcuauko jú'ijanaa'me. ⁶ Úcuachi'a repana Dios chu'o kuarumuchi'a okopi ramanea'ku chini repanare chu'u jo'kauato chu'umasijanaa'me repana. Úcuachi'a chiañaña'a'me chiarau chie caruñouato chu'umasijanaa'me repana. Úcuachi'a repanani chejana'a'me cheja pa'inani si'ache cu'ache cho'oñato cho'omasijanaa'me repana. Repa cu'ache cho'oche'te repanani te'echochi'a chekurumu ruarepañou cho'oñato cho'omasijanaa'me repana.

⁷ Repana Dios chu'o kua pi'nisiumu cu'arepache cu'aku vati pa'icojepi muni eta repanare cavaku cajejani vanisója'mu. ⁸ Vanisóuna uñavuejoopo callejoovuare Úhijanaa'me repava'nua. Aperumu úcuajoopona pái maire Paaku'te Jesucristo'te kurususu'verona jél'jo véasosinaa'me. Já'ajekuna pái repajoopo canare ñaju i'kani, "Sodoma vuejoopo pa'isinana'a'me Egipto cheja pa'isina pa'icheja'che cu'ache pa'inaa'me já'ana", chiinaa'me. ⁹ Chuenisó choteumucujña jo'e chekuumucuse joopo úcuachejña Úhiva'nani pái si'achejña canana'a'me si'avujpáina'me si'ache chu'o cutuna rani ñajanaa'me repava'nare. Repava'nani cuheju repava'nare táneta'n*u* Úsejanaa'me repana. ¹⁰ Pái cheja pa'ina repanapi Dios chu'ore pa'i suma'ñe kuajuna asacuheju pe'ruruu cuhejanaa'me repanare. Já'ajekuna repana chuenisósi'ere asani rua pojoju fiesta cho'oju póse sáñechi'a rupu Úsijanaa'me repana. ¹¹ Já'ata'n*u* choteumucujña jo'e chekuumucuse joopo pa'isiruuna chuenisóiva'nata'n*u* Diopi vasoruuna vajurani jo'e vuni nukajanaa'me repana. Vajurani nukajuna repanare ñasina úcuauko rua kukuusójanaa'me. ¹² Úcuarumu repana Dios chu'o kuajava'na vajurani nukaju cunaumupi chu'o uñachu'opi repanare i'kache ija'che chiiche'te asajanaa'me: "Ichejana muiju'u", chiiche'te. Já'aja'ñe i'kauuna asa repanare cuhena ñaju'te piko sa'navuji cunaumuna munisójanaa'me repana. ¹³ Repana munisórumu úcuate'eruumu cheja teana rua pi'ruja'mu. Pi'rukuna repajoopo pa'ivu'ñia te'evu'ñia ñaña tajñosója'mu. Já'aja'ñe cho'oñua pái siete milrepana júnisójanaa'me. Já'ata'n*u* chekuna jú'imanejana vajuchujuu rua kukuusósinapi, "Dios Cunaumu Pa'iku peore Masiu'mu", chijanaa'me.

¹⁴ Já'aja'ñe ka'chañou cu'ache til'jñecuhasiruu jo'e chekucho, cu'ache til'jñejañe tí'api'raja'mu.

Trompetavu cuhacho juhisi'vure i'kamu

¹⁵ Úcuarumu chu'u jo'e chekupi ángelpi cuhacho juhikuji repau trompetavu'te jukuna chu'o rua uñachu'o cunaumupi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu:

Maire Paakʉ Dios Repaʉ cheja Raosi'kʉ Cristona'me pāi cheja pa'inare ūcuanukore cuhamatñe si'arʉmu chẽ'ukʉ pa'ija'mʉ, chiisi'kʉa'mʉ. 16 Úcuaramʉ aina veinticuatrorepана Diore ti'jñeñe repana ñu'isainvñā ñu'isinapi vñni meñe sime ñu'ijʉ Dioni pojojʉ, 17 ija'-che i'kasinaa'me:

Dios Chukʉna'te Paakʉ, peore Masiʉ'mʉ mʉ'ʉ.

Irʉmʉjē'e pa'iʉ cheja chuta'a cho'omarʉmʉjē'e pa'ikʉ'mʉ mʉ'ʉ.

Mʉ'ʉpi pāi ūcuanukore mʉ'ʉ peore masicheji chẽ'upi'rakʉna,

“Re'orepamʉ”, chiime chukʉna mʉ'ʉre.

18 Pāi si'achejña pa'ina mʉ'ʉre cuhejʉ pe'rūna pa'ime.

Chura mʉ'ʉ repanare sāiñe pe'rurʉmu tī'acuhamu.

Úcuachi'a mʉ'ʉ pāi jūnisōsina repana chuta'a vajʉrʉmu pa'ijʉ

cho'osi'e ro'i peore ro'iche'te chẽ'ukʉ,

mʉ'ʉre cho'okaijʉ mʉ'ʉ chʉ'o kwasinana'me

mʉ'ʉre cuasajʉ vajʉchʉnare masinana'me

vesvā'nare ūcuanukore re'oja'che ñisiaumucuse tī'acuhamu.

Chekʉnare vanisōsinareta'ni cu'ache cho'oja'mʉ mʉ'ʉ,

chiisinaa'me repana.

19 Úcuaramʉ Dios vñ'e cʉnaumʉ pa'ivñ'e jatisa'aroji vataʉna, repavñ'e sa'navñ cavñ cājovñ Dios, “Ija'che cho'oñu”, chiisi'e tochasi'e pa'ivñ ñasi'kʉa'mʉ chʉ'ʉ. Reparamʉ fe'neku rʉa asoche curukʉ, oko rūhicaā cʉnaumʉpi tuā'tuakʉna cheja pi'rusi'kʉa'mʉ.

Romio pa'icheña'me vati ai añaja'iʉ pa'iche'te kʉamʉ

12 1 Úcuaramʉ cʉnaumʉ Diopi ñavajʉchʉache'te ñokʉna romio'te kāña ñusʉ miañeja'ñe ko'sijkāña ju'ikoji pāimiaʉ sē'sevñ'te tumu nukakoni ñasi'kʉa'mʉ chʉ'ʉ. Úcuachi'a repao sijopʉ ma'lñoko docerepana pa'ivñ'te tuhivñ tuhisi'koa'mo repao. 2 Chiiрʉ sʉ'ikojeko repao chii'va'ure jñaaarʉmu tī'launa pi'rasō asikʉna rʉa oio cuiko pa'isi'koa'mo repao. 3 Jā'a ñacuhasirʉmu cʉnaumʉpi jo'e chekere ñokʉna ñakʉ vati aire añaja'iʉni rʉa ʉjañji maaja'lñuni ñasi'kʉa'mʉ chʉ'ʉ. Sijo sieterepasijo paakʉji tuhivñ repasijo pa'iche sieterepavñ tuhikujy e'chosē'ñā dierepasē'ñā paasi'kʉa'mʉ repaʉ. 4 Repaʉ jíkochoji cʉnaumʉ sʉ'inare ma'lñoko joopojakā'ko e'cho chejana rueni to'jñosi'kʉa'mʉ repaʉ. Jā'aja'ñe cho'ocuha romio chii'pi'rasi'ko ti'jñeñe'te pa'iʉ cha'asi'kʉa'mʉ repaʉ, repaoji chii'va'ñni cajaona ñanisōkasa chini. 5 Úcuaramʉ repao romio chii'va'ure umʉva'ñni jñaaasi'koa'mo, repaʉ'te cuhenare cajejani pāi ūcuanukore chẽ'upava'ure. Jā'ata'ni repava'ure chii'va'ure jñaaona Diopi tñaa cʉnaumʉna Repaʉ chẽ'ukʉ ñu'isainvñā rñicheja ti'jñeñena mʉasi'kʉa'mʉ. 6 Jā'a cho'oto pʉka'ko Dios repao'te care'vakaisichejana pāi peochejana vñ'vñ

katisōsi'koalmo. Vahvus kati pa'liona Dios repao'te mil doscientos sesenta-repaumucujñā ñu kuirakus pa'isi'kua'mu.

7 Úcuarumus cunaumus pa'ina cavasinaa'me. Angel, Miguel repau neena ángelena'me añaja'iñni cavasinaa'me. Añaja'iñ Úcuachi'a repau neena ángelena'me sainé Úcuankore cavasinaa'me. 8 Jā'ata'nai añaja'iñ te repau neenana'me chekunare cava cajejaicu'asi'kua'mu. Jā'arumupi vua Dios repanare Repau pa'icheja pa'iche ñsesi'kua'mu. 9 Jā'ajekuna Dios repau te añaja'iñ te cu'a chñ'umasi aire ángeles repau neenana'me cunaumus pa'iche te ñsekus eto chejana raosi'kua'mu. Repau añaja'iñ ka'chamajña mami ve'emus, "Vati aina'me Satanás". Repau vati ai mamarumupi vua pái si'lachejña pa'inare re'oja'chere ñsekus cacu'ora chini jorekus pa'ikus'mu. Jā'aja'ñe cho'okujekuna vati ai repau neena ángelena'me cunaumus eto chejana raocojñosi'kua'mu.

10 Úcuarumus chus'o i'kache cunaumupi ñjachus'o ija'che i'kache te asasi'kua'mus chus'us:

Vati ai, Diore cuasanani re'oja'chere ñsekus cacu'ora chini umucusena'me ñami Dioni ke'rekus Repau te cuasanani cu'ache i'kakus pa'imus.

Repau te cuasanare jā'aja'ñe i'kakus te Dios chejana eto raosi'kua'mus.

Jā'aja'ñe cho'osi'ku Dios Repau neenare Repau pa'ichejana saja'-mu, ai sani paapu chini.

Úcuachi'a Repau peore masiche cho'o ñokus'mus Repau.

Úcuachi'a pái Úcuankoko Repau chñ'umne cho'oju pa'ijanaa'me.

11 Chekuna Diore cuasana, "Ovejachiija'iñ Jesucristo mai cu'ache cho'oche te jūni ro'ikaisi'kua'mu.

Úcuachi'a Dios chus'o Úcuarepaa'me", chijus cuasanajeju vati ai chñ'umne cho'oma'me repana.

Úcuachi'a Diore cuasanajeju, "Pái maire vanisójanaa'me", chini masinata'ni

jū'iñejë'e vajuchuma'ñe Repau te cuasache ñhasoma'ñe Úcua cua-saju pa'inaa'me.

12 Jā'ajekuna musanukona cunaumus pa'ina Úcuankoko pojoju pa'ijus'us.

Jā'ata'nai musanukonare cheja pa'inana'me mar chiara pa'inare rúa cu'ache tiljñeja'mus.

Vati ai repau cho'oche ai ñsejarumupi tñ'api'rakuna masiku musa-nukonani cu'ache cho'ora chini rúa pe'rrukus cajesi'kua'mus, chiiche'te asasi'kua'mus chus'us.

13 Úcuarumus añaja'iñ chejana repau eto raocojñosirumus chñiva'ure jñaasi'koní romioni cu'ache cho'ora chini ku'esí'kua'mus. 14 Jā'ata'nai repao romio tao kue'chaka rúa ñjakare te'eka'chapaka ñsicojñosi'koalmo, pái

peochejana Dios repao'te care'vakaisichejana cāva ku'io sani paaō chini. Ísiūna koo cāva ku'io sani tī'a pa'iona choteñsurumū jo'e chekuñsurumū joopo ãu kuirakū repao'te añaja'iū cu'ache cho'ache ñsekaisi'kua'mū Dios. 15 Úcuarumū añaja'iū repaū chū'opoji chiachaja'che oko etosi'kua'mū repaoni rño vēasōra chini. 16 Jā'ata'ni cheja repaoni cho'okaiū pāi chū'opo cha'acheja'che rūhicoje vata añaja'iū raosi'e oko sa'navauna cuaosōsi'kua'mū. 17 Chejapi jā'aja'ñe cho'oñna añaja'iū na'a rña pe'rrukū repao'te romio'te jo'ka chekñnani repao mamachñire Dios chū'ñne cho'oju Jesúś pa'iche ñcuarepa kñachu'o ñhamanesinani ñcuaukore cavara chini sanisōsi'kua'mū.

Cu'arepache cu'ana te'eka'chapana cho'osi'ere kuaamū

13 1 Úcuarumū chū'ñ mar chiara rñ'tñva'te nukasi'kua'mū. Nukaku cu'arepache cu'akū'te sijo sieterpasijo paakñji e'chosē'ña dierepasē'ña paakñni mar chiaraji etauna ñasi'kua'mū chū'ñ. Repasē'ña pa'iche tuhivñā tuhikñji repaū sijore mami tochasi'e, Diore cu'ache i'kache'te paasi'kua'mū repaū. 2 Repaū cu'akū chū'ñ ñasi'kua tochachajia'iñji cū'a mie cū'aja'ñe paakñji repaū chū'opo león chai chū'opoj'a'che paasi'kua'mū. Jā'aja'iūni añaja'iū repaū cho'omasiche'te jo'kakū repaū chū'ñku ñu'isaiva'te jo'kasi'kua'mū repaū'te, ñcuasaiva'te ñu'iū pñire chū'ñku paaū chini. 3 Repaū cu'arepache cu'akū sijo te'esijopū asimaka jñnisomaka pa'isijopu'a'che paasi'kua'mū. Jā'aja'ñe ñjamakapi ja'jusi'ere ña rña cuasajū pāi si'achejña pa'ina ñcuauko pojoju' jovosinaa'me repaū'te. 4 Añaja'iū'te cu'arepache cu'akū'te pāi chū'ñne jo'kasi'kñjekñna ro're pñu' pojosinaa'me repana. Repaū'te cu'arepache cu'akū'te ñcuachi'a pojoju', "Ikñ cho'acheja'che cho'omasina peome. Úcuachi'a ikñre cavaju' cajejaimasina peome", chiisinaa'me repana.

5 Reparumū cu'arepache cu'akū Diopi ñsemauna repaū meñe rña re'oja'che i'kachenam'e Dios asacuheche i'kache jo'kacojñosi'kua'mū. Úcuachi'a cuarenta y dorepapñimia cu'ache cho'omasiche jo'kacojñosi'kua'mū repaū. 6 Úcuarumū Dioni cu'ache i'kakū Repaū asacuheche'te i'kakū cñnaumū pa'ivñ're Repaū vñ're cu'ache i'kakū Repaū neenare cñnaumū pa'inare ñcuachi'a cu'ache i'kasi'kua'mū repaū. 7 Úcuachi'a Diopi Repaū neenani ñsemauna cavaku' cajejaisi'kua'mū repaū. Úcuachi'a Repaūji ñsemauna si'avñjupaina'me si'ache chñ'o cutunana'me si'achejña pa'inare chū'ñne jo'kacojñosi'kua'mū repaū. 8 Pñi ñcuauko cu'ache cho'osi'ere jñni ro'i-kasa chini chuenisōsi'kñ Jesucristo Ovejachñija'iñ utija'ophñrona repana mami tochacojñomanesina ñcuauko cheja si'acheja pa'ina pāi pojoju' ro're ñu'iju' pojosinaa'me repaū'te cu'arepache cu'akū'te. Aperumū cheja chuta'a cho'omarumū Dios Repauna'me pa'ijana mami ñcuaphñrona tocha jo'kaasomū.

- ⁹Pāi ie chʉ'o asa chēaʉana ūcuaukʉ asa chēajʉ'ʉ:
¹⁰Mʉsanʉkonare Jesucristo'te cuasanare pāi chēavʉ'ena chēa cuao-sina na'a pa'lisirʉmu ūcuaja'che chēa cuaocojñojanaa'me.
 Úcuachi'a pāi mʉsanʉkonare Jesucristo'te cuasanare pāi vai-val'tipi vanisōsina na'a pa'lisirʉmu ūcuaja'che pāi vaiva'tipi chuenisōjanaa'me.
- Dioni cuasajʉ mai jā'aja'ñe cu'ache cho'ocojñoañe masinata'n'i koka paajʉ Repaʉ'te cuasache ūhasōma'ñe, “Dios maire rʉa re'oja'che cho'o-kaikʉ'mʉ”, chijʉ cuasajʉ pañu.

¹¹Jā'a ñacuhasirʉmu chekʉre cu'arepache cu'akʉ'te cheja sa'navʉji etaʉna ñasi'kʉa'mʉ chʉ'ʉ. E'chosē'ña ovejachii e'chosē'ñiaja'ñe te'eka'cha-pasē'ña paakʉta'n'i añaja'iʉ i'kacheja'che i'kasi'kʉa'mʉ repaʉ. ¹²Úcuachi'a charo raisi'kʉ cu'arepache cu'akʉ pāi chʉ'ñieja'ñe pāi si'acheja pa'inare chʉ'usil'kʉa'mʉ repaʉ cho'je raisi'kʉ cu'akʉ. Reparʉmu pāipi repaʉni charo raisi'kʉni cu'akʉni asimaka vasocojñosi'kʉni pojoal'jʉ chini chʉ'usil'kʉa'mʉ repaʉ, cho'je raisi'kʉ. ¹³Úcuachi'a Diopi ūsemaʉna Repaʉchi'a cho'oma-sicheja'che si'ache cho'okʉ pāi ñajʉ'te cʉnaumʉpi chejana toa tuā'iñe cho'osi'kʉa'mʉ repaʉ. ¹⁴Reparʉmu Diopi Repaʉchi'a cho'omasiche'te cho'o ūsemaʉna cho'je raisi'kʉ cu'akʉ, charo raisi'kʉ ñaku'te Diochi'a cho'omasicheja'chere cho'oʉna ña cheja pa'ina ūcuaukʉ repaʉ joreku'cho'okʉ i'kache asa jachama'ñe cuasasinaa'me. Úcuachi'a repaʉ repanare, asimaka jūnisōmaka pāi vaiva'ti tēosimaka sijopʉ'te su'iʉ vasocojñosi'kʉjava'ʉre tēo nuko pojoal'jʉ chini chʉ'usil'kʉa'mʉ repaʉ. ¹⁵Jā'aja'ñe chʉ'ʉna asa charo raisi'kʉ cu'akʉja'iʉ'te tēo pi'nirena repaʉni Diopi ūsemaʉna repaʉ chʉ'opoqueepi tutu juju repana tēosiva'ʉre vajʉche cho'osi'kʉa'mʉ repaʉ, ūcuava'ʉpi chʉ'o i'kaku repaʉ'te pojomanani vani-sōñe'te chʉ'ʉa'kʉ chini. ¹⁶Úcuachi'a pāi ūcuaukʉore pāi chʉ'ñanana'me chʉ'umanare, kurinana'me chʉova'na pa'inare, chēa paacojñonana'me chēacojñomanare, repana ʉjajʉjñana jā'apāani repana chiapʉñana repaʉ mamire tochacojñoa'jʉ chini chʉ'usil'kʉa'mʉ repaʉ. ¹⁷Jā'ajekʉna pāi repaʉ mamijē'e repaʉ númerojē'e tochacojñomanesinare pōse kooche-na'me pōse ūsesi'kʉa'mʉ repaʉ.

¹⁸Repaʉ cu'akʉ númeru pa'iche masiñu chiinare rʉa kuékueche chiimʉ. Repa númeru pa'iche'te cuasa kuékue ñato pāiʉ mamire kʉamʉ. Repa númeru iea'me: seiscientos sesenta y seis.

Pāi ciento cuarenta y cuatro milrepана ujasí'ere kʉamʉ

14 ¹Úcuarʉmu chʉ'ʉ Ovejachiija'iʉ'te Jesucristo'te Sión aikʉti nukakʉni ñasi'kʉa'mʉ. Úcuaukʉme pāi ciento cuarenta y cuatro milrepана repana chiapʉñare Repaʉ mamina'me Pʉka'kʉ mami tochacojñosina nukasinaa'me. ²Jā'a ñacuhasirʉmu cʉnaumʉpi ija'che

i'kachu'o asasi'kua'mu chu'u: Oko chā'iu asocheja'che asosi'kua'mu repachu'o. Ūcuachi'a okopi ruarepa curuku asocheja'chena'me pāipi jairepanuko arpavuāre cho'ojuuna asocheja'che asosi'kua'mu chu'ure repachu'o. ³Ūcuachi'a repana pāi Dios chu'uku ñu'isaivuna'me Repau til'jñeñe pa'ina vajupāi ūcuaka'chapana pa'ichejana'me aina pa'icheja til'jñeñe'te pa'lju uja mamare ujaju pa'isinaa'me. Repana ujache uja te'eu'terejue asa chēa ujacu'ache pa'isi'kua'mu. Jesucristo vati toare saimanea'u chini chēa paacoñona ciento cuarenta y cuatro milrepana-chi'a ujamasisinaa'me repa. ⁴Cheja repana pa'irumu romi ūcuauanare ja'me kāima'ñe re'oja'chechi'a pa'isinajeju chura Ovejachuja'iu Jesu-cristona'me pa'lju ūcuau chu'uñe'te si'arumu cho'oju pa'ime repana. Aperumu Diore cuasamanare ja'me pa'isinaa'me repana. Jā'ata'ní Dios repanare paara chini Repau Mamakuna'me charo chēasomu. ⁵Ūcuachi'a jmamakarujue joremaneasome. Ūcuachi'a repana rekonoā Diopi ñato cu'achejue peoasome repana.

(Ap 14.3)

(Ap 14.6-7)

Angeles chotena rani k̄así'ere i'kam̄

6-7 Jā'aja'ñe cho'ocuhasirūm̄ ángel'te cūnaum̄ chenevčji cāva ku'iñ cheja pa'inani pāi ūcuaukore si'avājūpāina'me si'ache chū'o cutuna-na'me si'achejña pa'inare, Jesucristo'te cuasache chū'vachū'ore k̄akuñ ujachū'opi pāire ija'che i'kakūni ñasi'k̄ua'muñ chū'ñ:

—Diore vajuchū'ñ re'oja'chere Repau'te i'kajñ pa'ijñ'ñ m̄asanukona, pāi ūcuauko cho'osi'e Repauñ ñarūm̄ tī'api'rakuna. Ūcuauji cūnaum̄una'me chejana'me mar chiarana'me oko puni si'achejña pa'inare cho'osi'k̄ua'muñ. Jā'ajekuna Repauñi cuasajñ, “Peore Masiñ'mu mñ'ñ”, chiijñ pojojñ'ñ —chiisi'k̄ua'muñ repauñ ángel.

⁸ Jā'aja'ñe i'kacuhauna chekuñ ángel rani ija'che i'kasi'k̄ua'muñ:

—Babilonia ujavñ'ejooopo ñañasōcuhasi'k̄ua'muñ, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. Repajoopo pa'isina cu'ache cho'oju pa'iche'te chekuñchejña cana ūcuauko ña chēa repana cho'ocheja'che cu'ache cho'oju pa'isinaa'me —chiisi'k̄ua'muñ.
9-10 Jā'aja'ñe i'kacuhauna jo'e chekuñ ángel rani ujachū'opi ija'che i'kasi'k̄ua'muñ:

—Cheja sa'nava etasi'kure cu'arepache cu'aku'te repa'java'ure t̄osil'kua'me pojojū repana chiapuāna jā'apāani repana j̄ejña repa'cu'aku mami tochaco-j̄ñosinare ūcuauukore r̄ua pe'lruk̄a cu'ache ch̄'u'ja'mu Dios. Repa'ji ch̄'u'una vati toa azufre vu'cheja'che cu'asueche uutoana sani Dios neena ángelena'me Repa' Mamak̄a Ovejachiija'iñ ñaju'te r̄ua ch̄u'ova'na ai uuju' pa'ijanaa'me repana. ¹¹ Repa toapi chachama'ñe ai uu'ku' pa'i'una piko si'arum̄a mu'ia pa'ija'mu. Úcuachi'a cu'arepache cu'aku'me ūcuauja'iñ t̄osiva'ure pojojū repa' mu'ia tochacoj̄ñosinare repa toare si'arum̄a uuju'una asiche cuham'a'ñepi pa'ija'mu —chiisi'kua'mu.

¹² Dios neenata'ni Repa'ni cuasaj̄una repanare cu'ache ti'jñeañe masinata'ni Dios ch̄'usil'ere cho'oju' re'oja'che pa'ija' Jesucristo'te cuasache ūhasõma'ñe koka paaj̄a ūcua cuasaj̄a pa'ijanaa'me.

¹³ Úcuarum̄a c̄nauam̄api ch̄'o ija'che i'kache'te asasi'kua'mu ch̄'u'.

—Iere tochaj̄u'mu: “Dios neena Repa' te cuasache ūhamana irum̄api v̄ua j̄unisõna r̄ua pojojū pa'ijanaa'me” —chiiche'te. Chik̄una Dios Rekocho ija'che i'kasi'kua'mu:

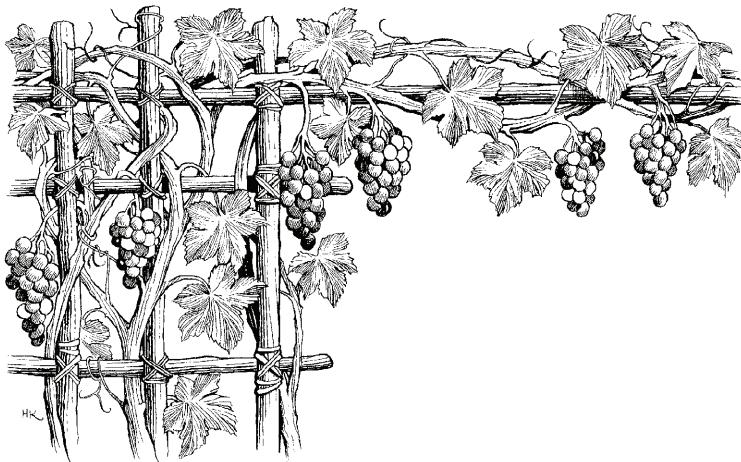
—Úcuarepaa'me jā'a. Repana j̄unisõsirum̄a repanare cu'ache ti'jñesi'e jo'e ti'jñemaneja'mu. Repa' pa'ichejana satena repana re'oja'che cho'oju' pa'isi'ere cuasa ro'ija'mu Dios repanare —chiisi'kua'mu.

Trigona'me u'checha'charuā t̄ua chi'icheja'che Dios Repa' te cuasamanare chi'i cu'ache ch̄'u'jañere k̄uam̄a

¹⁴ Jā'a'ja'ñe cho'ocuhasirum̄a jo'e ñaku' poja'chere piko ñasi'kua'mu ch̄'u'. Piko sē'sevu'te pāire ja'me paa' chini Dios Raosi'ku ñu'isi'kua'mu. Repa' sijopu pachokurivu'te tuhiv̄a tuhiu' va'ti j̄ejusache cu'tosiva'tire cājiku ñu'isi'kua'mu repa'. ¹⁵ Úcuarum̄a ángel cheku Dios vu'epi eta piko sē'sevu ñu'ik̄u'te u'ja'che'opi ija'che i'kasi'kua'mu: “Trigo t̄uarum̄a pa'icheja'che pa'irum̄a ti'acuham̄. Mu'u va'ti mini trigo t̄ua chi'icheja'che cho'oju'”, chiisi'kua'mu. ¹⁶ Jā'a'ja'ñe i'ka'una asa piko sē'sevu ñu'ik̄u repa' va'ti mini trigo t̄ua chi'icheja'che cheja pa'linare cho'osi'kua'mu.

¹⁷ Úcuarum̄a ángel cheku jo'e Dios vu'epi c̄nauam̄a pa'ivu'epi va'ti ūcuaja'che j̄ejusache cu'tosiva'tire cājiku etasi'kua'mu. ¹⁸ Reparum̄a ángel cheku Diore ūsimajñarua' u'otoa kuirache ch̄'u'ku' tuo u'oko'a r̄u'ichejapi eta va'ti j̄ejusuv̄a'ti cājiku'te u'jacha'opi ija'che i'kasi'kua'mu:

—U'che cha'jisōcuhasi'kua'mu. Chejana caje mu'u va'ti j̄ejusuv̄a'tipi u'checha'charuā ch̄uto t̄utemej̄u' —chiisi'kua'mu repa'. ¹⁹ Chik̄una caje u'checha'charuā cheja pa'iche repa' va'tipi ch̄uto t̄ute pi'ni chi'i u'che cha'ca chachovuña mañasi'kua'mu repa'. Dios Repa' te cuasamanesinare ūcuaja'che u'checha'charuā t̄ua chi'isi'eja'che chi'i r̄ua cu'ache cho'oja'mu. ²⁰ Reparum̄a u'che cha'cav̄ji vu'eoopo jā'acho'-jere pa'i'una u'checha'charuā etua ūcuavuña maña cha'ca chachoj̄una

P̄si uchea'me. (Ap 14.17)

uche okora'ka repavu vu'evu cacojepi eta chiacha meañeja'ñe chie so'ona measi'kua'mu, trescientos kilómetros repa so'o. Repa chiera'ka rúa ruisil'kua'mu.

Pāi cu'ache cho'osi'ere ro'ia'ju chini Dios ch̄'usi'e cu'ache sieterepamajña cho'okaina ángeles cuhacho cho'osi'ere kua'mu

15 ¹ Úcuaramu cunaumu Diopi jo'e chekere ñavajchachache'te ño-kuna ñaku ángeles sieterepanare pāipi repana cu'ache cho'osi'e ro'ire ro'ia'ju chini Dios pe'ruku ch̄'usi'e cu'ache sieterepamajña cuhacho cho'ojamajña cho'okajanare ñasi'kua'mu ch̄'u.

² Úcuaramu chiara joicuñaja'ñe etajaiche ñora'te ñasi'kua'mu ch̄'u. Repara sa'navu toa pa'isi'kua'mu. Úcuachi'a repara rū'thva'te cu'arepache cu'aku'te cuheju Úcuachi'a'lui'te tūosival'rejē'e pojocuheju repau mamina'me repau númerojē'e tochacojñomanesina Dios ñisisivuare arpavuā cāijju ñukasinaa'me. ³ Reparamu repana Dioni pojoju ujaju aperumu Dios ch̄'uñe cho'okaisi'ku Moisés ujasil'ere uja ujaju Jesucristo Ovejachīja'i ujasil'e Úcuachi'a ujasinaa'me, ija'chere:

Dios, Chukuna'te Paaku peore cho'omasiku'mu mu'u.

Mu'u masiku cho'oche ña jñanosōme chukuna.

Rua re'ojal'che cho'okujeku peore Úcuarepa cho'oku pāi si'achejña pal'inare ch̄'uku'mu mu'u.

⁴ Mu'uichi'aa'mu re'oku.

Jā'ajekuna mu'ure vajchchunaa'me chukuna.

"Peore masiku'mu", chiinaa'me chukuna mu'ure.

Mu'ü re'oja'che cho'okü pa'iche'te ña päi, si'achejña pa'ina mu'ü
ti'jñeñena rani ro're püü ñu'ijü pojojanaa'me mu'üre,
chiiju ujasinaa'me repana.

⁵ Repana ujacuhasirümü cünaümü pa'ivü'e Dios vu'e jatisa'aroji vataüna repavü'e caruupü Dios chü'usi'e tochasiko'ña catako'ña pa'iruupü ñasi'kua'mü chü'ü. ⁶ Úcuarümü repana ángeles sieterepana ücuavü'e sa'navüji etasinaa'me Dios chü'usi'e cu'ache sieterepamajñarüä cho'okajana. Lino kaña meno peokäñapi ko'sijkäñare ju'ijü ã'capüäre pachokurimeä tüsinaa'me repana. ⁷ Úcuarümü vajüpäi ücuaka'chapana te'eu repanare ángeles sieterepanare te'eu'te te'ero'rochil'a coparo'ro pachokuriro'rore Dios Si'arümü Pa'ikü pääre cu'ache cho'ora chini chü'usi'e timuñe mañasiro'rore ïsisi'kua'mü. ⁸ Reparo'ro ïsicuhasirümü Dios vu'e sa'navü peore piko rüa pa'isi'kua'mü, Repaüji miañejä'ñe Ko'sija'ijüji peore Masiküji pa'lüna. Repaü chü'usi'e cu'ache sieterepamajña ángeles cho'o pi'nikaichetu'ka päi te'eu'terejë'e kakacu'asi'kua'mü repavü'e.

**Coparo'ro pääre cu'ache cho'ora chini Dios chü'usi'e
mañasiro'roquee ña'ñesi'ere kuumü**

16 ¹ Úcuarümü Dios vu'e sa'navüji chü'o üjachü'opi ángeles siete-repanani ija'che i'kache'te asasi'kua'mü chü'ü: "Muasanükona cäjiro'ro pääre cu'ache cho'ora chini Dios pe'rukü chü'usi'e mañasiro'ro chejana ña'ñejaijü'ü", chiiche'te.

² Jä'aja'ñie i'kauna ángel te'eu repau cäjiro'rova pa'imajñarüä chejana peore ñatojaisi'kua'mü. Repau ñatojaisirümü päi cu'arepache cu'akü mami tochacojño ücuauja'iu'te tëosijava'üre pojonare ücuankore cu'aasi rüa asicheji etaüna rüa chüova'na pa'isinaa'me.

³ Jä'aja'ñie cho'ocuhaüna ángel cheku repau cäjiro'rova pa'imajñarüä peore mar chiarana ñatosi'kua'mü. Ñatoüna mar chiaraquee oko jüni-sösi'kü chieja'che carühisi'kua'mü. Jä'aja'ñie cho'oüna va'iva'na repara pa'iva'na peore jünisösinaa'me.

⁴ Jä'aja'ñie cho'ocuhaüna jo'e cheku ángel repau cäjiro'rova pa'imajñarüä peore chiañaäna'me oko punire ñatoüna repachejñaquee oko peore chie carünisösi'kua'mü. ⁵ Jä'a cho'osi'ere ñacuha ángel chiañaä kuirakü Diore ija'che i'kache'te asasi'kua'mü chü'ü:

Dios, rüa re'okü'mü mu'ü.

Irumüjë'e pa'iü chuta'a cheja cho'omarümüjë'e pa'ikü'mü mu'ü.
Pääre cu'ache cho'okü iñaä chiañaä pa'iche oko chie carünisöñe chü'ükü ücuarepa cho'omü mu'ü.

⁶ Ücuanaapi mu'ü chü'o kuaava'nare vanisösosome mu'ü neenare che-kunare ücuachi'a.

Chura repana chuenisösiva'na raosi'ere chiere ña pe'rukü ücuava'na chiere ükuamu mu'ü repanare vanisösinare.

(Ap 16.3)

Repana ro'ia'me jā'a,
chiiche'te.

7 Úcuarum Diore īsimajñarā tho ḥoko'a sa'nava'ji chā'o ijā'che chiiche'te asasi'kua'mu chā'u: "Pāi Úcuanukore Paakū, peore masiku'mu mā'u. Pāi Úcuanuko cho'oju pa'isi'ere ña cuasaku cu'ache chū'ukū rūhiñe cho'omu mā'u repanare", chiiche'te.

8 Úcuarum ángel jo'e cheku repau cājiro'rova pa'imajñarā peore ñsuañi ñatosi'kua'mu. Ñatoña Dios ñsuañte na'a rha asua'ku chini chū'usilku'a'mu, pāipi uua'ju chini. 9 Úsuañji jā'aja'ñe cho'ouna pāi

ūcuanuko repana ca'nivuā r̄ua uusinaa'me. R̄ua cu'ache cho'ocojñonata'ni repana cu'ache cho'oche ūcua ūhasōma'ñe pa'iju repanare cu'ache til'jñeñe ch̄'uku'te Diore, "Peore masiku'mu mu'u", chiima'ñe Repau'te r̄ua cu'ache i'kasinaa'me repana.

¹⁰ Úcuarum̄u ángel jo'e chekupi cu'arepache cu'ak̄ ch̄'uku ñu'isaivuna repau cājiro'rova pa'imajñar̄uāre ñatouna repau ch̄'ucojñona pa'ichejña peore chijachejñachi'a carūnisōuña repachejña pa'ina asire eto asikuna repana chemeñoāna meñe kūkuju oisinaa'me. ¹¹ Jā'aja'ñe r̄ua cu'ache cho'ocojñonata'ni repana cu'ache cho'oche ūcua ūhasōma'ñe pa'iju repanani asipi r̄harepjek̄ ca'nivuāpi asikuna Diore Cūnaum̄u Pa'iku'te r̄ua cu'ache i'kasinaa'me repana.

¹² Úcuarum̄u ángel jo'e chekupi repau cājiro'rova pa'imajñar̄uā Eufrates ȣjachiachana ñatouna peore repacha veasōsi'kua'mu. Jā'aja'ñe cho'osi'kua'mu ángel, repacha chekukā'ko pa'inare ch̄'unapi pāi vaiche cho'oto, jē'eñeji vesama'ñe paa chini.

¹³ Úcuarum̄u añaja'iñ ch̄'opona'me cu'arepache cu'ak̄ ch̄'opona'me, "Dios ch̄'o kuaak̄'mu ch̄'u", chiiñ joreu ch̄'opoji jojojanapi vati chotena etajuna ñasi'kua'mu ch̄'u. ¹⁴ Repana vati Diopi ñsemañna Repauch'i'a cho'omasicheja'che cho'osinaa'me. Úcuachi'a pāi ch̄'unani ūcuanukore soni rao chil'ñu chini cheja si'achejña ku'isinaa'me repana, chil'rena repanapi sāñechi'a cavaju pāi vaiche'te cho'oa'ju chini. Repana sāñechi'a vauumucusena, Dios Peore Masiu cu'arepache cu'ak̄'te cavaku cajejija'mu.

¹⁵⁻¹⁶ Úcuarum̄u repana vati chotenapi pāi ch̄'unare soni chil'isinaa'me. Repana chil'isicheja mami "Armagedón" ve'em̄ hebreo ch̄'o. Aperum̄u Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: "Asarepajū'u. Ñaa cuasomarum̄una raicheja'che raija'mu ch̄'u, pāi ch̄'u raijache cuasamarum̄una. Kāa peonaja'ñe pa'iju vajuchumaneñu chini ch̄'uni cha'aju kāña care'vacheja'che repana rekoñoare care'vaju re'oja'che pa'ina ch̄'ure ña vajuchuma'ñe tijña pojojanaa'me", chiisi'kua'mu.

¹⁷ Úcuarum̄u ángel jo'e chekupi repau cājiro'rova pa'imajñar̄uāre tutuna ñatouna Dios vu'e cūnaum̄u pa'ivu'e sa'navuji Repau ch̄'uku ñu'isaivu r̄uichejapi ch̄'o ȣjachu'opi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu ch̄'u, "Cho'o pi'nicuhasi'ea'me", chiiche'te. ¹⁸ Úcuarum̄u cheja fe'nek̄ r̄ua asoche curuk̄ r̄ua pi'rusi'kua'mu. Aperum̄u r̄ua pi'rusi'e na'a jā'acho'je r̄ua ñu'kuecheji pi'rusi'kua'mu cheja reparum̄u. ¹⁹ Chejapi r̄harepa pi'ruk̄una Babilonia ȣjavu'ejoopo joni chotejoopoā vatasi'kua'mu. Chekujooopoā si'achejña pa'ijoopoā ūcuachi'a peore ñañasōsi'kua'mu. Reparum̄u Dios ȣjavu'ejoopo pa'ina cu'ache cho'osi'lere cuasa pe'ruk̄ repanare cu'ache cho'osi'kua'mu, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. ²⁰ Jā'aja'ñe cho'oñna juupoaña'me aikujña peocheja si'asōsi'kua'mu. ²¹ Reparum̄u cūnaum̄u'pi oko r̄ua ȣjapuāpi pāi tuā'tua vēasōsi'kua'mu. Repa okopuā te'epu cuarenta

kilos na'a rúa rukupuā paniasomu. Jā'aja'ñe repanani rúarepa cu'arepacheji ti'jñekuna ña pāi, "Dios cho'oche'me ie", chini na'a rúa cu'ache i'kasinaa'me Repau'te.

**Sí'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te
Dios cu'ache chū'ujañere kúamu**

17 ¹ Úcuarumu repana ángeles coparo'rovaā cājisina te'eñ rani i'ka-si'kua'mu chū'ure. "Raijñu. Mu'uni chiañaā sē'sevñā ñu'iko'te sí'uromio'te si'ache cu'ache cho'oko'te Dios cu'ache cho'ojachere ñora. ² Pāi chū'una cheja pa'ina repao cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chēa repao cho'ocheja'che cu'ache cho'oju pa'ime. Pāi chekuchejña cana ūcuachi'a Repao cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chēa repao cho'ocheja'che cu'ache cho'oju pa'inaa'me", chiisi'kua'mu repau chū'ure.

³ Jā'aja'ñe i'kacuha Dios Rekochoji chā'una repau ángel chū'ure pāi peochejana sasōsi'kua'mu. Sauna repao'te cu'arepache cu'aku'te maaja'iñu'te tuhikoni ñasi'kua'mu chū'ñu. Repau ca'nivu Diore cu'ache i'kachu'ore si'acaca'nivu tochasi'e paakiji repau sijo sieterpasijore e'chosé'ñā die-repasé'ñā paasi'kua'mu repau. ⁴ Repau'te tuhiko romio kāa re'ojakāare ju'isi'koa'mo, ra'soja'chena'me maaja'ñe pa'ikāare. Úcuakāare pachokuri catara'karuā ko'sijara'karuā rúa ro'ira'karuāna'me cheke perlara'karuā su'isi'kua'mu. Úcuachi'a coparo'rova pachokuriro'rova'te cājis'i'koa'mo repao. Reparo'rova sa'navu'te repao cu'ache cho'oko pa'isi'e Dios ñacuhe-cheji pa'isi'kua'mu. ⁵ Úcuachi'a repao chiapu'te mami tochasi'e pājjé'e vesu'che ija'che i'kacheji su'isi'kua'mu: "Pāi chū'ure i'kani Babilonia ujavu'eoopo'te ve'ona'a'me. Cu'ache cho'oche aijekona chekuna chū'ñu cu'ache cho'oko pa'iche'te ña chēa ūcuaja'che cho'oju pa'inaa'me", chiiche. ⁶ Jā'aja'ñe repaoni masirepa ñato rúa pojoko pa'isi'koa'mo, Dios neena Jesuni cuasaju Repau pa'iche kuanare vanisōñe chū'us'i'kojeko. Jā'aja'ñe pa'ikoni ña jñanosi'kua'mu chū'ñu.

⁷ Úcuarumu ángel chū'ure i'kasi'kua'mu. "¿Je'se pa'iuna mu'ñu jñanou? Repao pa'ichena'me repao tuhiku sijo sieterpasijore e'chosé'ñā dierepasé'ñā paaku pa'iche chekunajé'e vesu'che'te mu'uni kvara. ⁸ Repau mu'ñu ñasi'kua cu'aku aperumu pa'isi'kua'mu. Chura peomu repau. Jā'ata'ni vati pa'icojepi muija'mu repau. Mu'uni cu'ache cho'osinare cu'ache cho'ochejana saocojñoja'mu repau. Dios aperumu cheja cho'omarumuna Repau neena mami utija'ophurona tochaasomu. Jā'ajekuna pāi repaphro mami tochacojñomanesina cu'arepache cu'akuji aperumu pa'isi'kupi irumu peokuta'ni jo'e raiuna ña kükusójanaa'me.

⁹ Chū'ñu i'kache asamasiñu chiinapi asamasijanaa'me ie: Repau cu'arepache cu'aku sijo sieterpasijó aikujñu sieterpakujñu romio ūcuate'erumu ñu'ikujñaja'ñea'me. Úcuachi'a pāi chū'una sieterpanaja'ñea'me repa

sijo. ¹⁰ Repana pāi chū'una cincorepana jūnisōsinaa'me. Chura cheku chū'uku pa'imu. Jo'e chekuta'ni chuta'a raima'mu. Repau raisirumu jmamakaruchi'a chū'uku pal'ija'mu. ¹¹ Repau cu'arepache cu'aku ape-rumu pal'isi'kupi irumu peokupi pāi chū'unnare sieterepanare ja'me pa'i chū'us'i'kupi repana chū'ucuhasirumu te'eñ jo'e chū'uj'a'mu. Repau jo'e rani chū'urumu jūnisō Diopi chū'una Repau'te cuhena uutoana sani uuku pa'ija'mu repau.

¹² Úcuachi'a e'chosē'ña dierepasē'ña mu'ñ nasisē'ña pāi chū'ujana die-repana chuta'a chū'umanaja'ñea'me. Na'a pa'isirumu repana pāi chū'ujñe te'ehorachi'a jo'kacojñojanaa'me. Reparumu cu'arepache cu'akuna'me chū'ujanaa'me repana. ¹³ Repana pāi chū'ujana dierepana úcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akupi pāi úcuankore te'eñ chū'ua'ku chini jo'kajanaa'me. ¹⁴ Reparumu repana úcuankro Jesucristo'te Ovejachijia'ínni cavajanaa'me. Jā'ata'ni Repauji pāire chēa paakuna Repau'te cuasache úhamalñe pa'iju re'oja'che pa'inana'me cavaku cajejaija'mu repanare. Peore Masiujeku pāi chū'una Aia'mu Repau", chiisi'kua'mu ángel chū'ure.

¹⁵ Úcuarumu repau ángel chū'ure jo'e i'kasi'kua'mu. "Chiañaa sī'uro-mio si'ache cu'ache cho'oko repañā sē'sevñäre ñu'iona mu'ñ nasisiñaa pāi si'achejña canana'a'me si'avājupáina'me si'ache chū'o cutunaja'ñea'me. ¹⁶ Reparumu e'chosē'ña dierepasē'ñaja'ñe pa'ina pāi chū'una cu'arepa-che cu'akuna'me repao'te sī'uromio'te cuhejú kāñna peoo'te repao nee peore tuasō repao ca'nivñquee va'lí ãiñju juja uosójanaa'me. ¹⁷ Repana pāi chū'una dierepana, Diopi repanani Repau chiiche'te cho'ouache cuasaju cho'oa'ju chini jo'kauna úcuate'e cuasaju cu'arepache cu'akupi repana chū'ujñeja'ñe te'eñ pāire chū'ua'ku chini repau'te cu'aku'te pāi chū'ujñe jo'kajanaa'me, Dios i'kasi'e peore cho'o pi'niñejatú'ka chū'uku paañ chini. ¹⁸ Repao romio mu'ñ nasi'ko ujavu'ejoopo Babilonia vu'ejoopoja'chea'me. Repajoopo pa'inare chū'una chekuchejña si'achejña pa'inare pāi chū'unnare chū'una'a'me", chiisi'kua'mu ángel chū'ure.

Babilonia vu'ejoopo ñañasōsi'ere kuam

18 ¹ Jā'a cho'ocuhasirumu chekure ángel'te rúa masiují cuñauumupi cajekuna nasi'kua'mu chū'u. Repau ko'sija'icheji cheja rúa mia-si'kua'mu. ² Caje ujachu'opi ija'che i'kasi'kua'mu repau:

iBabilonia ujavu'ejoopo ñañasócuhasi'kua'mu!

iÑañasócuhasi'kua'mu!

Repajoopo pa'isicheja vatichi'a rúa Jainuko pa'ime.

Pí'a pāi ãicojñomanana'a'me chekuna cu'ana peore si'ache pa'ime repacheja.

³ Repajoopo cana cho'osi'ere ña chēa pāi si'achejña pa'ina úcuau-nuko repana cho'osi'leja'che rúa cu'ache cho'oju pa'ime.

Úcuachi'a repajoopo canare chã'usina si'ache cu'ache cho'osi'ere
 ña chẽa
 chekucnejña canare chã'una ūcuaja'che si'ache cu'ache cho'oju
 pa'ime.

Úcuachi'a repajoopo canapi põsere si'ache koojuna chekucnejña
 cana repanare põse ūsisina r̄ua kurinaa'me,
 chiisi'kua'mu.

⁴ Úcuarum jo'e cheke chã'o cūnaum̄pi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu
 chã'u, repajoopo chuta'a ñañamarum̄ Dios i'kasi'e:

Repajoopo Babilonia v̄lejoopo pa'ina chã'u neena ūcuanuko eta-
 jẽ'u, repajoopo cana cho'ocaja'che cu'ache cho'omaneñu chini,
 úcuachi'a repanare cu'ache cho'ocaja'che cu'ache cho'ocojñoma-
 neñu chini.

5 Úcuajoopo canapi r̄arepa cu'ache cho'ojuna ñakü
 repana cu'ache cho'ocaja'che cavesuma'ñe cuasakü pa'imü chã'u.

6 Repajoopo cana chekunare cho'ocaja'che cu'ache cho'ojü'u
 repanare.

Repana cu'ache cho'osi'e ro'i ro'ia'ju chini na'a r̄ua cu'ache cho'o-
 jẽ'u repanare.

Úcuachi'a repana chekunani cacu'oñu chini cono r̄ua vēañe'te
 ūkuajü na'a r̄ua vēañe ja'me ūkuacheja'che na'a r̄ua cu'ache
 cho'ojü'u repanare.

7 Úcuachi'a, "Peore masinaa'me chãkuna", chijü t̄iñe cho'ojü r̄ua
 põse paanaa'me repana.

Jā'ajeküna repana põse paachejanuko cu'ache cho'ojü'u repanare,
 chãova'na paapü chini.

Ija'che cuasanaa'me repana:

"Chãova'na pa'imanajeju pãi ūcuanukore chã'unajeju na cu'ache
 ti'jñemaneja'mü chãkuna'te", chiinaa'me repana.

8 Jā'aja'ñe cuasaju pa'inajeju ūcuate'eumucuse ūcuanukore r̄ua
 si'ache cu'ache ti'jñea'mü repanare.

Cheküna jünisōjanaa'me. Cheküna repanani cu'ache ti'jñeaña
 chãova'na pa'ijanaa'me.

Cheküna ãiñe'te peyojü ãucuhava'na pa'ijanaa'me.

Repajoopo ūcuachi'a peore uusõja'mü, chã'upi Pâi Úcuanukore
 Paakuji peore Masiúji chã'usina,
 chiisi'kua'mü Dios.

⁹ Repajoopona'me repajoopo canare uusõku piko muññe'te ñani pãi chã'una
 si'achejña pa'ina repajoopo cana cho'ocaja'che cu'ache cho'ojü pa'ina su-
 ma'ñe cuasaju ota oijanaa'me. ¹⁰ Repajoopo cana cu'ache cho'ocojñoñe'te ña
 kükucajejanisō so'opi ñajü oijü ujachü'opi cuiju ija'che i'kajanaa'me repana:

iRúa cu'ache! iRúa cu'ache!

iBabilonia ƿjavu'ejoopo cana teana cu'ache cho'ocojñosinaa'me!
chijjanaa'me.

¹¹ Úcuachi'a repajoopo pa'isinare põse ̄isisina, repajoopo pa'isinapi cu'ache cho'osi'e ro'ire cho'osõ peojuna, ña cuasaju ota oiju ija'che i'kajjanaa'me: “¿Chura neepi mai kuhache põse koojanaa'ñe: ¹² pachokuri, pokuri, ko'sicatara'karuña'me perlara'karuña rúa ro'ira'karuña, rúa ro'iká-ña lino kānana'me seda kāña maajakānana'me chimaajakāña chooko'ña si'ache re'oja'che vuoko'ña, pachocuna cho'osimajñaruña'me cunarepa cho'osimajñaruña, pocata cho'osimajñaruña ¹³ ma'ñara'jñana'me suiriche, cheke ma'ña uoche mirra ma'ñana'me vi'toma'ña, uche cono, u'chape'e, harina rúa me'naja'ñe äusi'ena'me trigo, cu'ava'nare põse ve'ova'nare, ovejava'nare, kavachova'na, carrosai kavacho jñajñusai, pāi cheknare rupu cho'ache cho'okainare? ¿Neepi koojanaa'ñe?”, chini cuasaju oijanaa'me repana pāi. ¹⁴ Jā'aja'ñe cuasaju repajoopo pa'isinare ija'che i'kajjanaa'me repana:

iChura, m̄usanukona si'ache karama'ñe paaju rúa chijju paasi'e
põse jo'e paamanejañere ai cho'ososinaa'me m̄usanukona!
chijjanaa'me.

¹⁵ Úcuachi'l a põsemajñaruña ̄isisina repajoopo pa'isinare cu'ache cho'oco-
jñoñe'te ña, vajuchuji so'opi ñaju nukaju ota oijanaa'me. ¹⁶ Ija'che i'kaju
oijanaa'me repana:

iRúa cu'ache! iRúa cu'ache!

iUjavu'ejoopo pa'isiva'na, rúa chhova'naa'me!

Lino kāña rúa ro'ikānare maajakānana'me chimaajakāña
pachokurina'me ko'sicatara'karuña'me perlara'karuña rúa ro'i-
ra'karuña s'likānare sil'arumu ju'iju pa'isinaa'me repana.

¹⁷ Cu'amajñaruña repana paasi'e teana rúa na'mi si'asosil'ku'a'mu,
chijjanaa'me repana.

Reparumu ƿjavuña choo chiacha ku'ivuña ku'ina, repavuña cho'ache
cho'okainana'me repanare chh'una, mar chiaraji ku'iju põse ̄isina úcua-
ja'che repajoopo uuku piko muññe so'opi nukaju ñajanaa'me. ¹⁸ Uuku
piko muññe'te so'opi nukaju ñaju, “Babilonia ƿjavu'ejoopo pa'icheja'-
che pa'ijoopojē'e peomu chekujooopoā”, chijjanaa'me. ¹⁹ Chini sumu'ñe
cuasaju oiju repana sijona cha'opoäpi meñe chu'chuju ota oiju ija'che
i'kajjanaa'me repana:

iRúa cu'ache! iRúa cu'ache!

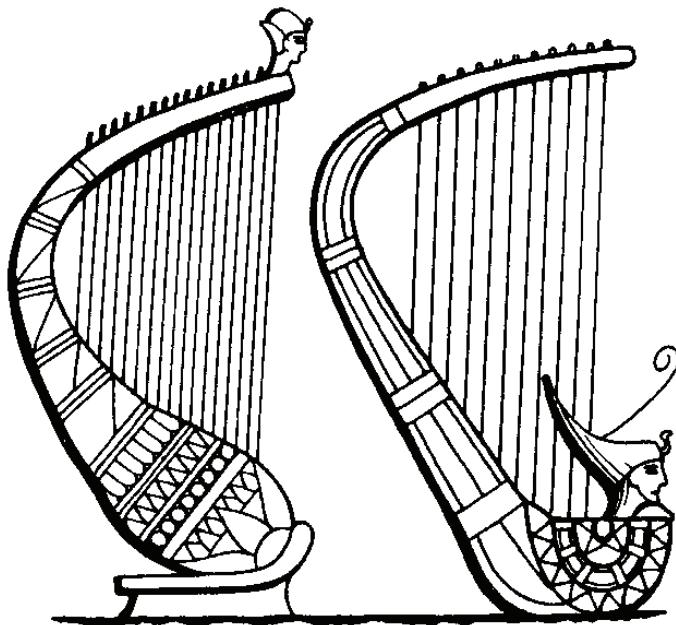
Ujavu'ejoopo pa'isinare rúa cu'ache ti'jñesi'ku'a'mu.

Pāi ƿjavuña choo paana mar chiaraji ku'iju repajoopo pa'isinani
pōsere ̄isiju úcuanuko kurina carūhisinaa'me.

Jā'ata'ni repajoopo teana uusosil'ku'a'mu, repajoopo pa'isinare peore.

- 20 Úcuachi'a c̄unaum̄u pa'ina, repajoopo uusōsi'ere ña pojoj̄'u.
 M̄isanukona Dios neena úcuaja'che repajoopo canani ña pojoj̄'u,
 Repau ch̄'ore ch̄'vaal'ju chini saosinana'me Repau ch̄'o k̄uana.
 Dios repajoopo cana repana m̄isanukonare cu'ache cho'osi'e
 ro'ire ro'ial'ju chini cho'om̄u,
 chijanaa'me.
- 21 Úcuarum̄u ángel r̄ua masiñji ujacuapu ãu toapuja'ipu'te mini ija'-
 che i'kak̄u mar chiarana su'a r̄hosí'k̄ua'mu:
 Babilonia ujavu'eoopo ipu su'a rhocojñoñea'ñe cu'ache cho'ocojñom̄u.
 Jā'aja'ñe cho'ocojñoñuna pãi repajoopo jmamakaruje'e jo'e
 ñamanejanaa'me.
- 22 Úcuachi'a repajoopo callejoovuã cho'ojuña asosi'e arpavuâna'me
 ph̄'covuâna'me trompetavuã cho'oju ujajuña asosi'e jmamaka-
 ruje'e jo'e asomaneja'mu.
- Repajoopo cho'oche cho'ona úcuachi'a te'eñj̄e'e pa'imanejanaa'me.
 Úcuachi'a c̄unapuâpi toajuña asosi'e jmamakaruje'e jo'e asomaneja'mu.
- 23 Úcuachi'a repajoopo uñoã pa'isisaivuã te'esaivuje'e jo'e
 miamaneja'mu.
 Úcuachi'a repajoopo pa'isina romire vejaju pojoju fiesta cho'ojuña
 asosi'e jmamakaruje'e jo'e asomaneja'mu.
 Úcuachi'a repajoopo pa'iju põse ïsisina pa'ipai pa'isinaa'me.
 Úcuachi'a repajoopo pa'isinapi chekuchejña canare chai cho'oju
 joreju cacu'oju pal'isinaa'me.
- 24 Úcuachi'a repajoopo pa'isinapi Dios ch̄'o k̄uanana'me chekuchare
 Repau neenare r̄ua Jainukore vanisōsinaa'me.
 Úcuajoopo pa'isinachi'a chekuchejña pa'isiva'nare vanisōsinaa'me,
 chiisi'k̄ua'mu repau ángel.
- 19** ¹Jā'aja'ñe asacuhasirum̄u c̄unaum̄u pi pãi Jainuko cuiju ija'che
 i'kache'te asasi'k̄ua'mu ch̄'u:
 Dioni cuasaju, "Rúa re'oku'mu mu'u. Peore masiku'mu", chiju
 re'oya'chere i'kaju pojoju pañu mai.
 Maire re'oya'che pa'iju vati toana saimanea'ju chini chēa paaku'-
 mu Repau.
 Pãi úcuanukore repana cu'ache cho'osi'e ro'ial'ju chini ch̄'u'ja'mu Dios.

2 Úcuarepa cho'okujeku romio'te r̄ua cu'ache cho'oko pa'isi'kore
 pe'ruk̄u cu'ache cho'osi'k̄ua'mu Repau.
 Repaoji cu'ache cho'okona ña chēa chekuchejña cana repao cho'o-
 cheja'che r̄ua cu'ache cho'oju pa'ime.
 Úcuachi'a Repau ch̄'u'ñe cho'okainare vanisōñe ch̄'usi'kojekona
 pe'ruk̄u cu'ache cho'osi'k̄ua'mu Dios repao'te,
 chiisinaa'me.

Arpavuāa'me. (Ap 18.22)

³ Jā'aja'ñē i'kacuha jo'e ija'che i'kasinaa'me repana:
Dioni pojojʉ re'oja'chere i'kajʉ pañu mai.
Babilonia ʉjavʉ'ejoopo uukʉ piko muiñe jmamakarʉjē'e cuhamá'-
ñē si'arʉmu muiñu pa'ija'mu,
chiisinaa'me.

⁴ Úcuarʉmu aina veinticuatrorepana vajʉpái ūcuaka'chapanana'me
sani ro're pʉʉ sime ñu'iju Dioni Repaʉ chʉ'ukʉ ñu'isaivʉ ñu'ikʉni pojo-
ju ija'che i'kasinaa'me: "iJā'aja'ñē paau! iDioni pojojʉ re'oja'chere i'kajʉ
pañu mai!", chiisinaa'me repana. ⁵ Úcuarʉmu Dios ñu'isaivʉ rʉichejapi
chʉ'o ija'che i'kache'te asasi'ku'a'mu chʉ'ʉ:

Diore mai Cuasakʉ'te ūcuankʉko re'oja'chere i'kajʉ pañu mai,
Repaʉ'te vajʉchʉju cho'oche cho'okaina, vesʉnana'me masina,
chiiche'te.

**Ovejachiija'iʉ romi vejache'te ja'me pojojʉ
fiesta cho'ojachere kuamʉ**

⁶ Úcuarʉmu pāipi jairepanʉko i'kajʉna asocheja'chena'me oko chā'iʉ
asocheja'chena'me okopi ruarepa curukʉ asocheja'che asoche'te chʉ'o
ija'che i'kache'te asasi'ku'a'mu chʉ'ʉ:

iDioni re'oja'chere i'kajʉ pañu mai!

Dios, Maire Paakʉ peore Masiʉji pāi ūcuaukore chʉ'ukʉ'mʉ.

⁷ Ovejachīija'iʉ Jesucristo romi vejaumucusepi tī'auna rúa pojoʉ pañu mai.

“Peore masikʉ'mʉ mʉ'ʉ”, chijʉ pañu mai repaʉ'te.

Repaʉ vejajao Repaʉni vejara chini care'va pa'io, kāña rúa re'oja-kāñare sa'che ju'io cha'amo.

⁸ Lino kāña re'ojakāñapi menoje'e peokāñapi ko'sijakāñare juhao chini ūsicojñosi'koal'mo repao.

Repakāña ju'iche Dios neena re'oja'che cho'ocheji ñomʉ, chiisinaa'me.

⁹ Úcuarʉmʉ ángel chʉ'ure i'kasi'kʉa'mʉ. “Tochajʉ'ʉ ie: Jesucristo Ovejachīija'iʉ romi vejache'te ja'me pojoʉ fiesta cho'oa'jʉ chini soicojñojana pojoʉ paapʉ”, chiisi'kʉa'mʉ. Chini jo'e cheke ija'che i'kasi'kʉa'mʉ repaʉ: “Chʉ'o ūcuarepaal'me jā'a, Dios i'kasi'ejekʉ”, chiisi'kʉa'mʉ repaʉ chʉ'ure.

¹⁰ Chikʉna asa repaʉni pojora chini repaʉ ti'jñeñena ro're pʉʉ ñu'iʉna ija'che i'kasi'kʉa'mʉ repaʉ chʉ'ure: “iJā'ajal'ñe cho'omanejʉ'ʉ! Mʉ'ʉna'me mʉ'ʉ majapāijana Jesucristoni cuasajʉ Repaʉ pa'iche'te kʉajʉ cu'ache ti'lñecojñonata'n'i Repaʉ te cuasache ūhasōma'ñe Repaʉ chʉ'ʉñe cho'okaijʉ pa'iche'te ūcuare cho'okaikʉ'mʉ chʉ'ʉ. Diorechi'a ro're pʉʉ ñu'iʉ pojojʉ'ʉ”, chiisi'kʉa'mʉ repaʉ chʉ'ure. Dios chʉ'o aperʉmʉ khasinapi Jesús pa'ijache kʉajʉ tocha jo'kaasome.

Poja'iʉni kavacho'te tuhikʉ cho'osi'ere kʉamʉ

¹¹ Úcuarʉmʉ cʉnaumʉpi vataʉna kavacho'te poja'iʉni ñasi'kʉa'mʉ chʉ'ʉ. Repaʉ'te tuhikʉ pāi rūhiñe chʉ'ukʉji rúa pāi vaimasikujekʉ ija'che i'kacojñokʉ'mʉ: “Repaʉ cho'ora chiiche ūcuarepa cho'okʉ'mʉ ikʉ. Chʉ'o ūcuarepare i'kakʉ'mʉ ikʉ”, chiicojñokʉ'mʉ. ¹² Repaʉ ñakocaā toñaja'ñe Paakʉji tuhivʉā ruharepanʉā tuhisi'kʉa'mʉ. Úcuachi'a Repaʉ ca'nivʉ'te mami tochasi'e paasi'kʉa'mʉ, Repaʉchi'a te'eu masiche. ¹³ Kāa chie chʉusikāare ju'iʉ pa'isi'kʉa'mʉ Repaʉ. Repaʉ mamia'me ie: Dios chʉ'o Kʉakʉ Jesucristoa'mʉ Repaʉ. ¹⁴ Repaʉ cho'jepi cʉnaumʉ pa'ina sōtaopāi lino kāña rúa re'ojakāñapi menoje'e peokāñapi pojakāñare ju'ijʉ kavacho pojanapi tuhijʉ raisinaa'me. ¹⁵ Repaʉ chʉ'opojojí va'ti jʉjʉshʉche cu'tosiva'ti etasi'kʉa'mʉ, pāi si'achejña pa'inare Repaʉ cavakʉ cajejaijava'ti. Repaʉ'te cuhenare cajejani chʉ'ukʉ Dios peore Cho'omasikʉji pāire pe'ruke cu'ache cho'ache'te chʉ'ʉna, kavacho'te tuhikʉ repanare pāi cu'ache cho'okaijʉ'mʉ. Repaʉji vaiʉna repana chie, ʉchere cha'ca chachojʉna ʉche oko menisōñea'ñe ranisōja'mʉ, repana cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹⁶ Repaʉ ju'ikāna'me toapʉ, ija'che tochasi'e paasi'kʉa'mʉ repaʉ: “Pāi chʉ'una ūcuaukore Aia'mʉ ikʉ”, chiiche'te.

17-18 Úcuarumá ángel' te ñashu asuche chuvachejare nukaká, cunaumá cava ku'inani vacho úcuaukore soiú ejachu' opí cuiku ija'che i'kaká soikuní ñasi'kua'mu chuh'ú: "Rani chi'i Dios ñuñe va'i aijú'u, júnisósina va'i, pái chuh'una va'i, sôtao aina va'i, kokarekoñoã paana va'i, kavacho valina'me repanare tuhisina va'i, chekuna va'i si'ache peore chéacojñomanesinana'me chéacojñosina va'i, vesuna va'ina'me masina va'i", chiiu soisi'kua'mu repau.

19 Úcuachi'a cu'arepache cu'aku'te icheja cheja pa'inare pái chuh'unana'me repana neena sôtaopái chi'i, kavacho'te tuhikuní Repau'te ja'me pa'inani sôtaopáire cavañu chini chi'ijuna ñasi'kua'mu chuh'ú. 20 Úcuarumá repau cu'arepache cu'aku chekuna'me chéacojñosinaa'me. Úcuauji chuh'unana cheká, "Dios chuh'o kua'ku'mu chuh'ú", chiiu joreu aperumá Diuchi'a cho'omasicheja'che Repauji ñusemauna cho'osi'kua'mu. Jâ'aja'ñe joreku cho'okuna ña, "Ikü cho'oche úcuarepaa'me", chini jachama'ñe cuasajú pái repana ca'nivuña repau cu'arepache cu'aku mami tochacojño úcuaujava'ñre tûosi'kuní pojosinaa'me. Úcuarumá repana ka'chana joresi'kuna'me cu'arepache cu'aku, toa azufreji rúa cu'asuche uutoana saocojñosinaa'me. 21 Chekunata'ni kavacho'te tuhikuní cavaju repau chuh'opo etasiva'tipi chuenisósinaa'me. Chuenisórena repanare peore vachopi rúa chajiche ñisinaa'me.

20 ¹Úcuarumá ángel' te na'a pa'isirumá cunaumápi llavemaka vati pa'icoje tu somakana'me ejacu name cajíku cajeckuní ñasi'kua'mu chuh'ú. ²Caje añaja'i'ut'e aperumána pa'iku'te vati aina'me Satanás ve'eku'te úcuameji tachosi'kua'mu repau, milrepau'surumá tachocojñosi'ku paa' chini. ³Cu nameji tachosi'kuní cojena caso jaoko'api ta'pi tacho jo'kasi'kua'mu repau, repauji pái úcuaukore milrepau'surumájatu'ka joreku cacu'oma'ñe paa' chini. Milrepau'surumá pa'isirumána jo'e etocojño cheja jmamakaruchi'a pa'iu joreku pâire cacu'oku pa'isi'kua'mu repau vati ai.

⁴Úcuarumá pái chuh'uná ñu'isaiuvuña ñasi'kua'mu chuh'ú. Repasaivuña ñu'ina pái úcuauko cho'osi'e ro'iche chuh'unmasiche'te jo'kacojñosinaa'me. Úcuachi'a Dios chuh'ona'me Jesucristo pa'iche'te re'ojá'che kua'ju sijo tu'secojñosiva'na rekonoão ñasi'kua'mu chuh'ú. Vajurumá repava'na cu'arepache cu'aku'terejé'e pojoma'ñe úcuaujal'i'ut'e tûosiva'ñrejé'e pojomanesinaa'me. Úcuachi'a repana chiapuana'me repana jujná cu'arepache cu'aku mami tochacojñocuhesinaa'me repana. Reparumá repana Diopi vasouña vajurani pa'ijú Dios Raosi'ku Cristona'me milrepau'surumá pâire chuh'uju pa'isinaa'me. ⁵Jâ'ata'ni chekuna'na jûlisiva'na reparumá vajuraimanesinaa'me, milrepau'surumá pa'isirumájatu'ka. Repana sijo tu'secojñosiva'na Diopi vasouña chekunare pái charo vajuraisinaa'me. ⁶Chekuna repana vajuraisi'eja'che charo vajuraisina úcuauko pojoju

(Ap 20.2)

pa'isinaa'me. Dios repanare Repaʉ neenajejʉna vati toa saomanesi'kʉa'-mʉ. Jā'ajekʉna phairipái cho'okaicheja'che Repaʉ chʉ'ʉñena'me Repaʉ Raosi'lʉ Cristo chʉ'ʉñe cho'okaiju pa'isinaa'me repana. Úcuachi'a Cris-tona'me milrepaʉsʉrʉmu pāire chʉ'ʉñjʉ pa'isinaa'me repana.

Vati ai toana saocojñojañere kʉamʉ

⁷Milrepaʉsʉrʉmu pa'isirʉmʉna vati ai chēacojñosi'kʉ etocojñosi'kʉa'mʉ.
⁸Etorena sani pāi si'achejña pa'inare jorekʉ, “Pāi chekʉnani cavajañu mai”, chiisi'kʉa'mʉ repaʉ, Gog cheja canana'me Magog cheja canare. Jorekʉ jā'aja'ñe i'kakʉna asa jachama'ñe repana neenare sōtaopái mar chiara

mejacaājanukore cavajañu chini chi'isinaa'me. ⁹Chi'i pi'ni cheja si'achejña peore sani Dios neena pa'ijoopo rūhiso'koro pachu nūkasinaa'me repana, Dios oiu paajoopo Jerusalén vñ'ejoopo pa'inani pāire cu'ache cho'oñu chini. Jā'ata'ni repanare Diopi chñ'ñuna toa cunauñmipi tuñni peore uusosí'kua'mu. ¹⁰Repanare joreku cacu'osi'ku vati ai ūcuachi'a toana azufreji rúa cu'asñche uutoana saocojñosi'kua'mu, cu'arepache cu'akuna'me, "Dios chñ'o kuaak'mu chñ'u", chiiñ joresi'kure saosichejana. ūcuatoare pa'iju ñamina'me umucujña si'arumu uuju pa'isinaa'me repana.

**Pāi ūcuauko Dios chñ'aku ñu'isaivu pojasaina ti'jñeñe nukajuna
Dios repana cho'osi'e peore ro'ia'ju chini chñ'ñjañere kuam**

¹¹ ūcuauñmu ñu'isaivu ejasainvji pojasaina te ñaku repasaivu ñu'iku'te Diore ūcuachi'a ñasi'kua'mu chñ'u. Repau ñaku'te chejana'me cunauñmu teana peore si'asō, jmamakarujé'e jo'e ñomanesi'kua'mu. ¹²⁻¹³ Reparumu pāi jū'isinare mar chiarañ runi cho'ososinana'me jūnisō cheja sa'nava tācojño jū'isina pa'icheja pa'isinare masisinana'me vesusinare vajrani, Dios chñ'aku ñu'isaivu ti'jñeñe nukanani ñasi'kua'mu chñ'u. Nukajuna Dios utija'ophu vatasi'kua'mu. Chekaphro ūcuachi'a Repau'na'me pa'ijana mami pa'iphuro'te vatasi'kua'mu Repau. ūcuaphre pāi ūcuauko cho'oju pa'iche peore tochasi'e pa'isi'kua'mu. Jā'ajekuna repanare ūcuauñkore repaphuequeere tochasi'e ñaku repana cho'osinukorua pa'iche ro'iche chñ'usí'kua'mu Repau, re'oja'che cho'osi'lena'me cu'ache cho'osi'e. ¹⁴Jā'aja'ñe cho'o pi'ni pāipi jo'e jūnisōma'ñe paapu chini jūnisōñena'me jū'isina saichejapi peoa'ku chini chñ'usí'kua'mu Repau. ¹⁵ ūcuachi'a Repau'na'me pa'ijana mami tochasiphro repana mami tochacojñomanesinare vati toana saouña jo'e etama'ñe ūcuatoare si'arumu uuju pa'ijanaa'me repana.

**Cunauñmu mama cho'osiñmu'na'me cheja
mama cho'osicheja ñasi'ere kuam**

21 ¹Jā'a ñacuhasirumu charo pa'isichejñapi cunauñmu'na'me cheja-na'me mar chiara si'asóuña cunauñmu'na mama cho'osiñmu'na'me cheja mama cho'osichejare ñasi'kua'mu chñ'u. ² Reparumu Dios neejoopo mama Jerusalén vñ'ejoopo Repau pa'ichejapi cunauñmipi cajeuna ñasi'kua'mu chñ'u. Romio umu' vejapi'rako kāña re'oja'chere sa'che ju'iona re'oja'che ñoñeja'ñe ñosi'kua'mu repajoopo. ³ ūcuauñmu Dios ñu'isaivu rñ'ichejapi chñ'o ñachñ'opi ija'che i'kache'te asasi'kua'mu chñ'u: "Dios chura pāina'me pa'imu. Repanani ja'me pa'iuña Repau neena pa'ijanaa'me repana. ūcuauji repanare ja'me pa'iu paaja'mu chura. ⁴ ūcuachi'a repana oiju sumava'na pa'isi'e Diopi re'oja'che cho'okakuna pojoju pa'ijanaa'me repana. Repana aperumu pa'iju pa'isi'e jūnisōñe, ota oiche, rupu oiche-na'me asiche si'asóuña peoja'mu reparumu."

5 Úcuarum⁹ repasaiv⁹ Ņu'ik⁹ Dios ija'che i'kasi'kua'm⁹: “Peore mama cho'om⁹ ch⁹'u”, chini jo'e ija'che i'kasi'kua'm⁹ Repau: “Ch⁹'u ch⁹'o ūcuarepajek⁹ ch⁹'u i'kache peore ūcuarepa til'jñeja'm⁹. Jā'ajekuna ie ch⁹'o tochaj⁹'u m⁹'u”, chiisi'kua'm⁹ Repau ch⁹'u're: 6 Jā'a i'kacuha jo'e ija'che i'kasi'kua'm⁹ Repau ch⁹'u're: “Peore cho'o pi'nicuhasi'ea'me. Chuta'a cheja cho'omarum⁹'le pa'i⁹ si'arum⁹ pa'ik⁹'m⁹ ch⁹'u. Pāi okouava'naja'ñe re'oja'che pa'i⁹ava'nare okore sēejuna ūkuacheja'che pa'iche re'oja'chere oko puni si'ama'ñe oko raicheja'che si'arum⁹ re'oja'che pa'iche'te rup⁹ ūsija'm⁹ ch⁹'u repanare. 7 Ch⁹'u'ni cuasaj⁹ cu'ache cho'ocojñonata'ni ch⁹'u're cuasache ūhasōmanesinare pa'iche re'oja'chere ūsija'm⁹ ch⁹'u. Úcuaja'che ch⁹'upi repanani paakuna ch⁹'u chijana pa'ijanaa'me repana. 8 Jā'ata'ni pāi chekhnare vajuchunare, Repau'te cuasamanare, pāi chekhnare cuhenare, pāi vanisōnare, repana pa'imana ja'me kāinare, chai cho'onare, rup⁹ tūosiva'nare cuasaj⁹ pojonare, jorenare ūcuant⁹ kore peore jā'anare vati toana azufreji r̄a cu'asuehe uutoana saoja'm⁹ ch⁹'u Dios. Saoña jo'e etama'ñe ūcuatoare si'arum⁹ uuju pa'ijanaa'me repana”, chiisi'kua'm⁹.

Jerusalén mama cho'osijoopo pa'iche'te kua'm⁹

9 Úcuarum⁹ ángeles sieterepana pāire cuhacho cu'ache cho'ojachere maña timusiro'ro coparo'ro sietereparo'ro cājina te'eu rani ija'che i'kasi'kua'm⁹ ch⁹'u're: “Raij⁹'u. M⁹'uni, Dios Mamak⁹ Ovejachīja'i⁹ vejaoja'che pa'inani Repau neenani ñora”, chiisi'kua'm⁹. 10 Úcuarum⁹ repau ángel ch⁹'u're Dios Rekochoji cho'oña aikūti r̄a ujakūtipi r̄a um⁹ pa'ikūtina m⁹a Dios neejoopo Jerusalén v⁹'ejoopo Repau pa'icheja cajejoopo'te ñosi'kua'm⁹ ch⁹'u're. 11 Diopi ūcuajoopo'te pa'i⁹na Repau ko'sija'icheji miajoopo pa'isi'kua'm⁹ repajoopo. Cata r̄a ro'ip⁹ jaspe cata ko'sija'icheja'chena'me joicuna etajaiche ñoñe ko'sija'icheja'che ko'sijajoopo ñosi'kua'm⁹ repajoopo. 12 Úcuachi'a repajoopo r̄u'tuva si'acakā'jño catapi ñekua je'na pachusi'pa ujachu'rivaji um⁹ nukapa pa'isi'kua'm⁹. Jatisa'ñaroā docerepasa'ñaroā pa'isi'kua'm⁹ repapa. Repasa'ñaroā tijñapaā ángel te'enachi'a nukasinaa'me. Úcuachi'a Israel jojocojñosina docerepavāj⁹ mami tochasi'e pa'isi'kua'm⁹ repasa'ñaroā. 13 Úcuachi'a ñusuu mukā'ko chotesa'ñaroā jatisa'ñaroā pa'isi'kua'm⁹ repapa. Co'cov⁹ cakā'ko ūcuachi'a chotesa'ñaroā pa'isi'kua'm⁹, surip⁹ cakā'ko ūcuajanāko. Ñusuu na'ikā'ko ūcuajanāko pa'isi'kua'm⁹ repapa. 14 Charo ñekuasi'p⁹ catapuā docerepapuā pa'isi'kua'm⁹ repapa. Úcuaphare Ovejachīja'i⁹ Jesucristo neena, Dios ch⁹'ore ch⁹'vaal'ju chini Repau saosina docerepana mami tochasi'e pa'isi'kua'm⁹.

15 Repau ángel ch⁹'u're i'kasi'k⁹ pachokuricunaño cājisí'kua'm⁹, v⁹'ejopona'me jatisa'ñaroāna'me repajoopo je'nasi'pa cuasa ñajaño. 16 Repajoopo

vñ'ejoopo repacuechona'me repaã'capuna'me repañmu si'acakã'jño ñcuapa'rñvachi'a pa'iñ rñhivñja'ñe pa'isi'kua'mu. Angel, repañ cäjiñoji repajoopo pa'iche'te cuasa ñato repacuechona'me repañmuna'me repaã'capu ñcuajanñkochi'a pa'isi'kua'mu, dos mil doscientos kilómetrochi'a. ¹⁷Jä'a cuasa ñacuha repajoopo je'na pachusi'pa umu pa'iche'te ángel, pñi cuasa ñaÑeja'ñe cuasa ñato sesenta y cinco metros pa'isi'kua'mu repapa.

¹⁸Repapa jaspe catapi je'nasi'pa pa'isi'kua'mu. Repajoopo vñ'ejoopo pachokurirepapi cho'osijoopo pa'isi'kua'mu, joicñaja'ñe ko'sija'che ñoÑeji. ¹⁹Catapu ñjarpu docerepapu charo ñha pachusipu jmara'karuapi si'ara'karuä rña ro'ira'karuä ñcuapuña je'nasira'karuä su'isi'kua'mu. Charo ñhasi'pu jaspe catapu vñjaÑeja'ipu pa'isi'kua'mu. Cho'je ñhasi'pu zafiro catapu chira'soja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu ágata catapu vñjaÑeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu esmeralda catapu vñjaÑeja'ipu pa'isi'kua'mu. ²⁰Jo'e chekupu ónica catapu chija'chena'me poja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu cornalina catapu maaja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu crisólito catapu pachoja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu berilo catapu ra'sovíjaÑeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu topacio catapu pachovíjaÑeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu crisopraso catapu vñjaÑeja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu jacinto catapu ra'soja'ipu pa'isi'kua'mu. Chekupu amatista catapu chimaaja'ipu pa'isi'kua'mu. ²¹Jatisa'ñaroä docerepasa'ñaroä perla catako'ña te'eko'ñachi'api cho'osisa'ñaroä pa'isi'kua'mu. Repajoopo pa'ijoovu callejoovu pachoku-rrepapi cho'osijoovu pa'isi'kua'mu. Joicñaja'ñe etajaiche ñosi'kua'mu.

²²Repajoopo chñ'ü ñato si'achejña Dios vñ'ejë'e peosi'kua'mu. Maire Paaku Dios Peore Masikuna'me Repañ Mamaku Ovejachiija'iñ repa vñ'ela'chea'me. ²³Úcuachi'a Dios ñcuare ko'sija'iñji pa'iñna Repañ Mamaku Ovejachiija'iñjë'e ñorpu miaÑeja'ñe pa'iñna ñsuñ miaÑe chiimañ pñimiañ miaÑejë'e chiima'mu repajoopo. ²⁴Pñi Dios chëa paacojñona icheja si'achejña pa'ina Repañ miaÑeji ñaju ñuka ku'ijanaa'me repajoopo. Pñi chñ'üna ñcuachi'a ñcuajoopo'te pa'iju pñi cheja pa'ina repanare ape-ruñmu pojosi'ejac'he Dioni pojoju pa'ijanaa'me. ²⁵Úcuachi'a repajoopo jatisa'ñaroä repachejapi ñami peochejajekuna jmamakarñjë'e jeoma'ñe si'arñmu vatasisa'ñaroächi'a pa'ija'mu. ²⁶Úcuachi'a pñi si'achejña pa'ina ñcuajoopo'te pa'iju Dioni pojoju pa'ijanaa'me. ²⁷Pñi cu'ache cho'onata'ni te'eñjë'e kakamanejanaa'me repajoopo. Úcuachi'a pñi vajuchuache ñoÑe cho'onana'me jorena kakamanejanaa'me repajoopo. Ovejachiija'iñ Jesucristo utija'ophuero repana mami tochacojñosinachi'a kaka pa'ijanaa'me repajoopo.

22 ¹Úcuarñmu repañ ángel chñ'ure Dios ñu'isaivu rñichejana'me Repañ Mamaku Ovejachiija'iñ ñu'isaivu rñichejapi eta mevoñna'te chiacha rña ko'sija'ichaji oko ñkuni jo'e jünisoma'ñe ai pa'icha'te ñosi'kua'mu. ²Repajoopo callejoovu joopoji mevosi'kua'mu repacha.

Vajusūkiñ repacha rū'thva nukanañ kapí chiacha ka'chakāl'jño jasi'e nukasi'kua'mu. Repañt sūkiñt pāimia pa'iche ãu kāisi'kua'mu. Jāl'ajekuna te'eñsurumt docerepañt kāisi'kua'mu repañt. Ja'o repañt quee pāi jūl'ina suiri vajuscheja'che repana rekoñt vajusrekoñt care'oja'oa'me. ³ Repajoopo vñ'ejooopo jmamakarñjé'e cu'ache cho'ocojñomaneja'mu. Dios chñ'uku ñu'isavñna'me Repañt Mamaku Ovejachñija'it chñ'uku ñu'isavñt Úcuajoopo'te pa'ija'mu. Repañt'te cho'ache cho'okaina Repañt chñ'ññe cho'ojt pa'ljanaa'me. ⁴ Úcuachi'a Repañna'me pa'ijt Repañt chia til'jñeñe ñajt, repana chiapñare repañt mami tochasi'e paajanaa'me. ⁵ Úcuachi'a ñamijé'e peoja'mu repajoopo. Dios Maire Paaku Úcuare Miakiji pa'ihna repacheja pa'ina uopu miañejé'e ñusut miañejé'e chiimanejanaa'me. Úcuajoopo'te pa'ijt Diona'me si'arumt chñ'ujt pa'ljanaa'me repana.

Jesús jo'e raipi'rache'te kuanumt

⁶ Úcuarumt ángel chñ'ure jo'e ija'che i'kasi'kua'mu: "Ie chñ'o Úcuarepañt me. Chñ'it i'kache Úcuarepañt til'jñeja'mu. Maire Paaku Dios, Repañt chñ'o aperumt kuaninare Repañt Rekocho'te ñisisi'kua'mu. Repañt neekuni ángel'te raosi'kua'mu Repañt, Repañt chñ'ññe cho'onani cheja cho'ocojñonañere kuaa'ku chini", chiisi'kua'mu.

⁷ Úcuarumt Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: "Asarepajñt. Na'mi raija'mu chñ'it. Na'a pa'isirumt cho'ocojñonañere kuaajt utija'ophuro tocha jo'kasi'e asa jachamañne cho'ona pojojtu paapu. Re'oja'che til'jñeja'mu repanare", chiisi'kua'mu.

⁸ Chñ'it, Juan, jāl'a peore ñaku asasi'kua'mu. Peore ñaku asacuhasi-rumt chñ'ure kuaaku ñosi'ku ángel til'jñeñena ro're pñusi'kua'mu chñ'it, repañni pojora chini. ⁹ Jāl'ata'ni repañt ángel chñ'ure ija'che i'kasi'kua'mu: "Jāl'ajañne cho'omanejñt. Muñuna'me muñt majapáijana Dios chñ'o kuanana'me iphuro kuaajt tochasi'e asa jachamana Dios chñ'ññe cho'okaicheja'che cho'okaikt'mu chñ'it. Jāl'ajekuna Diorechi'a ro're pñu ñu'iupojojñt muñt", chiisi'kua'mu repañt chñ'ure.

¹⁰ Úcuachi'a ija'che i'kasi'kua'mu repañt chñ'ure: "Na'a pa'isirumt til'jñeñere kuaajt iphuro tochasi'epi cho'ocojñopir'akuna, te'et masira chiimanejñt. ¹¹ Iphuro kuaesi'e til'jñerumt cu'ache cuasajt cu'ache cho'ona pāi cuhamanañne Úcua cu'ache cho'ojt pa'ljanaa'me. Úcuachi'a re'oja'che cuasajt re'oja'che cho'ona Úcua re'oja'che cho'ojt pa'ljanaa'me. Diore masi cuasana Repañt'te cuasache ñhasomañne Úcua cuasajt pa'ljanaa'me reparumt", chiisi'kua'mu.

¹² Úcuarumt Jesucristo ija'che i'kasi'kua'mu: "Asarepajñt. Na'mi cajeja'mu chñ'it. Reparumt pāi Úcuaukore repana cho'osi'e ro'iche chñ'ija'mu chñ'it, re'oja'che cho'osi'ena'me cu'ache cho'osi'e ro'i. ¹³ Chuta'a cheja cho'omarumtjé'e pa'iu si'arumt pa'iku'mu chñ'it", chiisi'kua'mu.

¹⁴Pāi repana rekoñoā re'ojarekoñoā cu'a tñunocojñosina repajoopo kaka pa'ijü vajüsüküñü këisi'e äijana pojojü paapü. ¹⁵Jä'ata'ni pāi ija'che pa'i-nare repajoopo kakacu'aja'mü: jamuchai kokaneenaja'ñie cu'ache cho'onare, chai cho'onare, repana palimanare cu'a cho'onare, pāi vanisõnare, rupü tñosiva'nare pojonana'me, jorenare ūcuankore.

¹⁶Jesús ija'che i'kamü: "Chü'ü, Jesupi, chü'ü neeküre ángel'te saosi'kuamü, chü'üre cuasakuanupüäre chü'ore kuakaaü chini. Aperüümü pa'isi'kuamü David Jojocojñosi'kuamü chü'ü. Chü'üre cuasanare ūcuankore vañüü miañeja'ñie re'oja'che pa'iche si'ache ñisiku'mü chü'ü", chiimü. ¹⁷Dios Rekochona'me Ovejachüija'iü rü'joja'ñie pa'ina, Repau'te cuasana, ija'che i'kame: "Raijü'ü", chiime. Ūcuachi'a ūcuauana ichü'o asa jachama'ñie cuasana, "Raijü'ü", chiapü. Pāi okohava'naja'ñie re'oja'che pa'iuava'nára rani okore kuri sëema'ñie rupü ūkuva vasocheja'che repana rekoñoäna cho'okaicojñojü re'oja'che pa'ijanaa'me.

¹⁸Na'a pa'isirüümü cho'ocojñoyañe iphuero kuajü tochasi'e asanare ija'che i'kakü chü'vamü chü'ü: Pāiü ūcuauaküji iphuero tochasi'ere ñakü, "Karamü ie", chini ūcuauji te'eü cuasa tñiñere chekünare che'chokü'te, Diopi chü'üna iphuero kuajü tochasi'epi cu'ache ti'jñeja'mü repau'te. ¹⁹Ūcuachi'a pāiü ūcuauaküji na'a pa'isirüümü cho'ocojñoyañere kuajü iphuero tochasi'ere ña, cuhekü tuasöto Dios ūcuaja'che Repau vu'lejoopo iphuero tochasi'e i'kacojñoojooopo kakache ūseja'mü. Ūcuachi'a repajoopo cañü vajüsüküñü këisi'e äimaneja'mü repau.

²⁰Iphuero tochasi'e, "Peore ūcuarepaa'me", chiiküji Jesucristo ija'che i'kamü: "Na'mi cajeja'mü chü'ü", chiimü. iJä'aja'ñie paaü! iChuküna'te Paaku Jesucristo, raijü'ü!

²¹Maire Paaku Jesucristoji ūcuankore re'oja'che cho'okaiü paaü mü-sanäkonare. iJä'aja'ñie paaü! Re'omü.